

RŪPINTOJĖLIS

Nr. 9

1979 balandis

TURINYS NR. 9

Aušo pirmosios dienos rytas.....	351
TAUTOS DVASIOS MILŽINAI	
[Kun. Napoleonas Nork nas]. Bebaimis kovotojas (Kunigas Karolis Garuckas SJ).....	353
<i>Vaidevutis</i> [kun. Karolis Garuckas SJ]. Meil ne tari ir amžina.....	357
MINTYS SUSIM STYMUI	
<i>Me islovas Malinskis</i> . Kasdien duona.....	358
<i>Vynmedžio Šakel</i> . Magdalenos Velykos.....	362
K. [Felicija Kasputyt]. Džiaugsmo apraiškos.....	362
KRIKŠ IONYB S IŠUGDYTOS MOTERYS	
<i>Alfonsas Grauslys</i> . Siela, kuri kyla, kelia pasaul (Elizabet Leser).....	365
<i>Elizabet Leser</i> . M styti - myl ti - apaštalauti (<i>Iš dienoraš io</i>).....	368
M S PROBLEMOS	
<i>K.A.M.</i> [kun. Aleksandras Markaitis SJ]. Žodžio ir veiklos infliacija kaip n dien problema.....	371
<i>K. Tylenis</i> [kun. Lionginas Kunevi ius]. Lenktis Dievui, kad nevergautum velniui	377
MUMS KALBA MOKSLAS	
A. <i>žuolas</i> [Antanas Patackas]. Ties gyvyb s paslaptimi	380
K RYBOS PUSLAPIAI	
<i>Orinta</i> [kun. Juozas Vaicekaskas]. Šventasis ketvirtadienis ir Didysis penktadienis.....	384

AUŠO PIRMOSIOS DIENOS RYTAS

I.

Visa, kas gyva, k l si gyventi.
Tik kelios moterys l tai, koja už kojos,
jo prie šviežio kapo.
Buvo mir s j Dievas -
j tik jimas, j viltis ir j meil .
Ne mir s - nužudytas.

Nor jo jos išsiverkti,
kad širdžiai b t lengviau.
Nor jo jos patepti aliejais,
kad brangus mirusysis
ilgiau likt nepaliestas.
Bet jo n ra -
tik jimas ir meil , ir viltis - viskas mir ...

Vargas mums,
jeigu turime tik vakar dienos brangenybės,
tiktai istorij , tiktai kapus,
tiktai prisiminimus!

Vargas mums,
jeigu tik ti n ra kuo - šviesa užgeso,
jeigu myl ti n ra ko - numir meil ,
jeigu tik tis n ra ko - viskas buvo vakar,
o šiandien neb r ir rytoj nebus.

Viešpatie, kada mes suprasime,
kad Dievo nužudyti, Jo p dsak ištrinti žem je
negali niekas!

Tu gyvas, Viešpatie,
ir gyva mano siela, kai myli, kai ilgisi,
kai tiesos ir laisv s nors kruvinom kojom siekia.

Brangi mums praeitis, t v kapai...
Bet dar brangesnis yra tik jimas,
kad Tiesos ir Teisyb s nužudyt negalima.

Dar brangesn Meil ,
kai visi pavirsta suktais, atsargiais,
apsiskai iusiais, šaltais, už pinigais.

Ir labai brangi Viltis,
išauganti iš kraujuojan ios širdies,
iš rank surakint .

II.

O gal mes iš ties gyvename kapuos, -
tai kas, kad tu su Kristumi -
kantriu, kent jusiu ir nukankintu?

Kapuos - gyvi palaidoti...

Akmeniu šird užvert ,
sargais apstat ,
visa uždraud ...

Argi mes lavonai?

Argi mes vergai?

Baudžiauninkai, belaisviai, samdiniai?

Ne mir iai mes, ne prapul iai, ne išnykimui,
ne pragarui kasdieniam sukurti!

Negali ferma b t m s bažny ia,
ir kar iama - kult ra, rašalas - vynu,
šliužai - draugais, o saul - priešū, -
negali!

Dievo platus pasaulis man s laukia:

aš eisiu per j tiesus, saule nešinas!

Klaupiuos ir galv palenkiu -
telaimina mane Dievas!

Bažny ia kaip motinos veidas man tešvie ia.

Teskamba varpai!

Aš dirbti trokštu G rio ir Tiesos laukuos,
d koti Viešpa iui vienam už duon ,
varyti vag tiesi Viešpaties pasauly,
stov ti tiesiai audrose,
o pasilenkti tik prie nuskriaustojo.

Gyventi trokštu šviesai,
o ne kapams!

III.

Krist nužud . Kas?

Judas ar kareiviai? - Ne!

Žyd vyresnieji, Pilotas, Erodas? - Ne!

Aklumas. Bailumas. Liaudies pasyvumas!

O mes žuodom s patys!

Patys, -

tada, kai nusisukam nuo Dievo,

kai mylim tik save,

kai gyvybines j gas išbarstome,

kai dvasi , kai troškimus aukštuosius

iškei iam materij , naud .

Rankas kai tiesiame tuštum , niek ...

Keltis reikia!

Nesvarbu - naktis ar rytas,
diena ar vakaras pasauly!

Keltis!

Nesvarbu - kyla tautos, miršta tautos,
kariauja kruvinai ar diplomatiškai.

Keltis reikia!

Atverti akis - ir matyti,
atverti širdis - ir myl ti,
atverti dvasi - ir kovoti!

Galvoti, jausti skausm , pareig , nerimti, nesitaikstyti.

Pakelti galv , sta iam stov ti.

Gintis ir apginti.

Kelius parodyti ir dirbti.

Purenti, rauti piktžoles,

sodinti ir statyti.

Nuodus pažinti.

Perskrosti melo uždang .

Pasukt Ties , G r , Švies -

visom j gom, visa širdim.

Ant m s T višk s kr tin s Kryžius švinta.

Nedalios siaubo ir mirties kapai tuoj pasiliks tušti.

Prisik limo rytas - mumyse.

O Kristus - m s pergal ,

m s Velykos!

TAUTOS DVASIOS MILŽINAI

[Kun. Napoleonas Nork nas]

BEBAIMIS KOVOTOJAS

(Kunigas Karolis Garuckas, SJ)

*Jau baig si didžioji epop ja -
kryžkel ateina naujas rytas
Ir paskutinis žodis pasakytas:
„Kovojau kaip mok jau!” (Š. J.)*

Šlovingiausi puslapiai kurios nors tautos istorijoje yra tie, kur aprašytos jos kanios - tos kanios, kuriose augo ir brendo tautos charakteris. Laisv s ir t vyn s meil , žinoma, daug padaro, bet tauriai iškent tos kanios ir kitados stiprin s taut vargas padaro dar daugiau.

Kod l Semiuelis Smailsas, tas angl pedagogas, taip aukština taut Vargus? Tod l, kad Dievo Apvaizda visada budi ir sunkiausiais laikais

pašaukia didžiausius žmones. Ir dabar, kai Lietuva eina erškėtu kryžiaus keliu, iškyla asmenybė, kurios duoda ryškų toną tautos orientacijai. *Dievas pasirenka, kas pasauliui atrodo kvaila, kad sugdint išminius. Dievas pasirenka, kas pasauliui silpna, kad sugdint gali nus* (plg.

1 Kor 1, 27). O mes, stovdami šalia, skaisiojame rankomis nustebę: iš kur visa tai?

Tokios mintys kyla, stovint prie kun. Karolio Garucko kapo. Paskutiniuosius 16 metų jis darbuvo - veik (pasakyti *dirbo* būtų per mažą) - Ceikiniuose. Tai aukščiausia vieta Švenčionių aukštumoje. Čia yra Nevaišių kalnas (289 m aukščiau jūros lygio), kur poetai pavadint *Lietuvos stogus*.

Kokia platuma atsiveria iš šito užkampio! Iš čia jis matė ne tik savo nedidutį parapį, bet ir visą Lietuvą, jos naikinimą... ir viltis... Ties rankomis visiems, kurie kovojo, nenustodami vilties, palaikydami, puoselėdami viltį. Jis negailėjo savęs ir nepripažino nuovargio. Kai tūlas ieškojo savęs, kaupė išteklius sau, jis užmiršo save, dalijo save kitiems. Buvo jis donoras! O kai visi aplink kalbėjo apie baimę, jis atsiversdavo savo mylimam istorikui Pastoriui (*Ludvig Freiherr von Pastor. Geschichte der Papste*) ir cituodavo pasakojimą apie Konstantinopolio žlugimą, kai žmonės, mirtinai artėjančiai mirties, siaubingai apimti spraudėsi bažnyčiose prie klausyklų. Tai jau vienos nuodėmės niekas neišpažino - baimės... ir visi žuvo už šį šventvagystę.

Kun. K. Garuckas baimėnui laiku nuo me, didėle nuo me. Ir visur akcentavo sunkų žodį *pareiga*. Kas neš naštas, jei visi jį kratysis? Jis ryžosi nešti kryžį, savąjį ir kitą. Štai kodėl stoji grupė Helsinkio susitarimams remti - kad, apvaldė baimę, atliktų pareigą. Galbūt paįso Apvaizdos skirtis.

Štai jis - nedidukas, nuo metų naštos gunktelėjęs, veidas išvogtas raukšleliu nuo tūto viško rėpesio, lūpos atsikišęs, o šypsena - ar džiugi, ar rimta, ar skausminga - vienu kartu apimdavo visą veidą, net kaktą. Mėgo humorą, bet pasišaipydavo tik iš savęs, savo nevertumo (toks buvo kukulus), nieko nežadėdavo, - ir čia iškyla visas jo tūto viškas gerumas. Iš gimto nuolankumo niekur neprasikišdavo (nors dažnai stovėdavo priekyje), o jei kas pagirdavo jo veikalą, viską nuleisdavo juokais:

- Tai niekis, kas iš manęs gera...

Beje, paskutiniuosius metais, inicijuodami Viktoro Petkaus teismą, kaip tik šitą nuolankumą bedieviai panaudojo kun. Karoliui apšmeižti: nors jis ryžosi stotis greta Petkaus kaltinamąjį suolą, bet bedieviai „Tiesoje“ jį suniekindami pavaizdavo draugą išdaviką. Ir veltui, jau sirgdamas ir jausdamas artėjančią mirtį, kun. Garuckas troško parodyti tiesą.

Kun. K. Garucko, kaip ir visų lietuvių žuizė, biografija visiškai paprastai. Jis gimė 1908 m. Užkalnių kaime, Ramygalos parapijoje. Pradžios mokyklą lankė Barklainiuose, progimnaziją - Ramygaloje, paskui mokėsi Panevėžio mokytojų seminarijoje, kuri baigė 1931 m. stojo Žuizė ordin

Pagryžuvyje. 1935 m. jis siun iamas Pulacho kolegij (Vokietija, netoli Miuncheno) studijuoti filosofijos. Kai po trej met gr žo Lietuv, vienuolynas nor jo darbinti mokytoju (juk jis - pedagogas), ta iau Lietuvos tautinink valdzia „nerado“ vakuojan ios vietas. Tada Garuckui teko laim toliau studijuoti teologij Valkanburge (Olandijoje, 1938-1942), 1941 m. jis šventinamas kunigu. ia užklupo karas - Olandij už m vokie iai.

1942 m. vokie i kariuomen at m vienuolyno patalpas ir vienuoliai išsiblašk po vairius kraštus. Kun. Garuckas pateko Vokietij, o iš ia gr žo Lietuv, kur t v j zuit su dideliu džiaugsmu buvo sutiktas. Jam pavesta d styti tikyb suvalstybintoje Kauno j zuit gimnazijoje. Kai Lietuv už m Raudonoji armija, kun. Garuckas persik l j zuit vienuolyno k Baj nuose, prie Nev žio, aukš iau Babt. 1945 m. Vilniuje susirgo kun. J. Paukštys SJ, ir kun. K. Garuckui teko užimti jo viet. Vilniuje j buvo galima rasti Šv. Kazimiero bažny ioje, Aušros Vartuose, Šv. Jono bažny ioje sekmadieniais sakydavo imponuojan ius pamokslus, kuri klausytis susirinkdavo daugyb universiteto student .

1948 m. vasar užpl do nauja Bažny ios persekiojimo banga: Vilniuje du tre daliai bažny i buvo uždaryta, palikta tik keletas mažesni, vienuolynai išblaškyti. Tada ir kun. Garuckas atsid r užkampyje, mažyt je Reškut n bažnyt l je. ia jis praleido pa ias sunkiausias savo tarnyst s dienas. Iš Reškut n 1952 m. jis tur jo kraustytis kit užkamp - Kabelius, kur jo lauk naujos kovos d l klebonijos, bažny ios, tikin i j. Po šešeto met jis v l važiuoja apie 300 km D kšt, esant kitame Vilniaus arkivyskupijos gale. Bet neilgam. Bedieviai suprato, kad D kštas jam per gera vieta ir iš ten jis nutrenkiamas Pal š, o iš ia 1961 m., n gerai neapšilus, Paring, kur po keli m nesi visai atimama teis eiti kunigo pareigas. Vilniaus kurija buvo bej g ginti nekalt kunig. Kai D kšto parapijie iai paklaus vysk. K. Paltarok, kod l atimamas kun. Garuckas, šis atsak :

- Tyl kite, aš nieko negaliu. Gerai dar, kad duoda Pal š, o grasina j visai likviduoti.

Ir likvidavo, neva už tai, kad jis palaik bedievi ištremt vysk. Julijon Steponavi i. Tuo metu visoje Lietuvoje vyko visuotinis kunig r šiavimas, skirstymas, blaškymas. Viskas priklaus nuo „d d s“ KGB. Kurijos prieš savo nor vos sp jo rašyti naujus paskyrimus. Ir nepasipriešinsi... Už k tada buvo ištremtas vysk. J. Steponavi ius, kod l neleido eiti pareig vysk. T. Matulioniui, vysk. V Sladkevi iui? Tod l, kad jie nebu iavo „d dei“ rankos. O t rank bu iuoti kaišiojo visiems kunigams. Kurie pabu iavo - pakilo aukštyn, užimin jo vyskupij valdytoj postus arba sukosi ar iau kurij miestuose; kurie tik palenk galvas - gavo parapijas rajon centruose ar šiaip geresnes vietas. O b dami centruose jie duoda ton visai apylinkei. Iš centro sklinda negabumas, apsilaidimas, keliaklups iavimas nuod mei...

Pagyven s kelet met be teisi ir be parapijos, kun. Garuckas gavo leidim siregistruoti Adučiškyje, bet tik vikaru, o 1962 m. pavasar gavo

Ceikini parapij . Parapijie iai greit pamilo savo nauj j klebon , tod l valdžia sumojo, kad laikas j v l perkelti ten, kur jis nepaž stamas ir nemylimas - Linkmenis. Bet š kart ne bedieviai, o kun. Garuckas pasak : *Gana, laikas sustabdyti t pragaišting kunig kilnojimo mašin . Ir mašina sustojo. KGB prievartaujamas, Vilniaus arkivyskupijos valdytojas kun. eslovas Krivaitis verkdamas praš : „Persikelk Linkmenis, taip netoli“.* O kun. Garuckas atsak : *Medžiui tas pats - toli ar tik per metr pasodinsimam vis tiek sunku prigyti.*

Ceikiniuose kun. Karolis Garuckas praleido pat vaisingiausi savo kov ir persekiojim met . Jau pasigirdo sp jimas - liga, pasiruošk! Art ja ir paskutinioji pergal - mirtis. Ta proga vienam kunigui jis raš :

Pasaulyje yra daug tamsybi ir apgaul s. B t li dna, jeigu tarp vis tamsybi neb t tikt švyturi . Bet taip n ra. Kiek daug graži pavyzdži , tikt švyturi , yra ir m s laikais ir ne kažin kur toli, bet m s T vyn je. Tamsumos yra tik paveikslo r mai, kurie išryškina geruosius. Galb t žmogui sunku, kad gyvenime daug kas ž sta. Bet krikš ionio gyvenime taip n ra. Jeigu mes k nors aukojame, s jame Dievo maloneje su gera intencija, tai vien kart pasirodys vaisiai, nesvarbu, kad mes patys j ir nematytime. Mes žinome iš tik jimo, kad kvie i gr das, pas tas žem , Dievo malon s sauleje kart neš šimteriop vaisi . Reikia tur ti kantryb s ir mok ti laukti, nenor ti tuojau matyti savo darbo ir aukos vaisi . Dievas juos augina tinkamu laiku. <...> Tada koks gražus m s tik jimas! Gražus pavasaris, bet taip pat gražus ir ruduo. Gražu gyventi, gražu mirti, kad amžinai gyventume. Tikime švent j bendravim . Mes tikime, kad galime pad ti mirusiem, o mirusieji - mums. Krikš ioniui mirtis yra iš vieno kambario perejimas kit (Šven ioni liginin , 1979 03 19).

Prieš mirt jis sunkiai kent jo. Troško mirti Did j penktadien drauge su savo Viešpa iu. Bet tarsi pati Dievo Motina b t pasigail jusi ir pasikvietusi j savo Septyni Skausm švent je balandžio 6 d., kad Palmi procesijos *Osanna* jis giedot jau danguje.

Taip užsibaig kun. Karolio Garucko gyvenimo filmas, tas gražus 71 met kadras, šventa legenda. Gyveno neturtingai, mir neturtingas, bet daugel praturtino džiaugsmu, tiesa. Jis visada buvo ištikimas savo pašaukimo *pareigai*. Jokie priešai jo *ne baid* . Lenk si tik Dievui, tod l veik savo žemišk trapum , mir kaip dvasios *milžinas* - žmogus, lietuvis, kunigas, vienuolis.

J priglaud Ceikini žem , aukš iausioje Šven ioni aukštumos vietoje, ant Lietuvos stogo supiltas jo kapas - *milžinkapis*, kad prie jo stovint prieš m s akis atsiskleist dar platesn Lietuvos panorama, kvie ianti dirbti, aukotis, kent ti ir... nugal ti.

Su kun. Karolio Garucko mirtimi „R pintoj lis“ neteko nuoširdaus bendradarbio *Vaidevu io*. Nr. 3, 4, 6 yra išspausdinta jo *Meil s himno* ištrauka. Kiekviena eilut pasverta širdimi ir išbandyta gyvenimo patyrimu.

Vaidevutis [kun. Karolis Garuckas SJJ]

MEIL NE TARI IR AMŽINA

K no žiburys yra tavoji akis, - kalba mums Išganytojas. - Tod l jei tavo akis sveika, visam tavo k nui bus šviesu. O jeigu tavo akis nesveika, tavo k nas skend s tamsoje (Lk 11, 34).

Nors ir kažin kiek pasaulyje b t šviesos, grožio - neregiui viskas tamsu ir juoda. Pasaulio šviesa yra Meil, Kristus. Taip pat ir m s sielos akis yra meil. Žmon s ir visas pasaulis dažniausiai yra toks, kok mes j matome. Kaip mes j prakalb sime, kaip šauksime, taip jis atsilieps. Visi daiktai tarsi smuikas menininko rankose: jie gali verkti, gali juoktis; mes galime kitus pradžiuginti, galime ir nuli dinti. Daiktai gali mus g s-dinti, gali ir guosti, pad ti mums Diev garbinti.

Žmon s dažniausiai tokie, kaip mes apie juos galvojame ir kalbame. Kai kitus gerai laikome, jais pasitikime, tada jie ir jau ia pareig tokie tapti. Kaip lauke šauksime, taip miške atsilieps. Koku tonu prakalb sime, tok atsakym išgirsime. Geriems visur gera, nes jie moka kitus gerus padaryti.

Kart vienas kunigas sutiko žmog, kurio gyvenimas buvo tartum koks piktybi klaidos kapas. Tas žmogus nebetur jo jokios vilties pasitaisyti, nebesitik jo, kad ir jam Dievas gali dovanoti. *N ra tokios nuod m s, kurios aš neb iau padar s, - tvirtino jis.* Kunigas j klausin jo, klausin - jo, negi jis iš tikr j toks blogas. Rod s, viskas veltui. Pagaliau dar paklaus : „Gal nieko nepavogei, nieko nenukriaudei?“ - *Pavogti tai tikrai nepavogiau, - prašvitusiomis akimis atsak tas nusid j lis.* Ir prad jo taisyti. Taigi ir didžiausias nusid j lis dar turi k nors gera, tik reikia tai išgriebti iš jo gyvenimo purv ir pirmiausia parodyti jam pa iam.

Meil ne taria pikto. Kiekvienam, kad ir blogiausiam, darbui j i randa šimtus pateisinim, kuri nušviesta pati blogyb sumaž ja arba net visai gali pranykti. *Gal nežinojo, nesuprato, gal kiti iš kantryb s išved ... Gal aš pats j blogai supratau. Pagaliau jeigu ir b t jo pe ius užgriuv s nuod m s kalnas, gal jau seniai Dievas jam visk atleido, iš Sauliaus gal jau pasidar Paulius.* Jeigu net Dievas apie j kitaip galvoja, tad ir aš turiu savo sprendim pakeisti. Geriau kit laikyti geresniu, negu iš tikr j, o ne atvirks iai. Gerieji paprastai ir kitus laiko gerai, ne taria j kiekviename žingsnyje.

Jeigu tavo akis sveika, visam tavo k nui bus šviesu. Jeigu m s akis sveika, mes regime daug gera. Pavojinga matyti pasaulyje vien tamsumus ir purv, o jeigu ir labai daug pikta pasteb tume, tai neužmirškime, kad doryb tarp blogio dar skais iau spindi ir žavi.

K mes mylime, t lengviau ir pateisiname. Meil yra akla, bet j i nemato klaid, o ne dorybi, ne pasiaukojimo. Ji tyli, k pikta patyr, o skelbia, k gera mat. Argi vienas blogas darbas - gal tik viena klaida -

nusveria šimt ger darb ? O gal priešingai - vienas pasiaukojimas panaikina šimt kit blogybi ?

Meil pastabi, jį greit pamato, kas gera. Laimingas žmogus, kuris šio pasaulio tamsyb je vis dar suranda daug šviesos, pasiaukojimo, daug graži pavyzdži . Gal niekada žem je negyveno tiek daug švent j , kiek šiandien.

Šiandien gera ir pikta grumiasi gigantiškoje kovoje. Ir niekas neturi teis s b ti vidutinišku žmogumi, -

kalb jo popiežius Pijus XI Antrojo pasaulinio karo išvakar se.

Neb ti vidutiniškam meil je! Tikros vertyb s t ra tiktai tos, kurios nenuvysta kaip žol ir nepranyksta kaip d mas, kurios yra amžinos. Daug didži pasaulio darb ir garsi žygi išnyksta be p dsak kaip praplaukusio laivo takas vandeny. Visa išnyks ir pasibaigs, kas be meil s buvo daryta, be meil s kurta, nors ir b t pranašyst s dovanos, nors tai b t gražiausi meno k riiniai ar geriausi didvyri darbai su pasiaukojimu ligi mirties.

Je i kalb iau žmoni ir angel kalbomis. <... > Je i pažin iau visas paslaptis ir vis moksl . <...> Je i išdaly iau vargšams visa, k turiu, <...> bet netur iau meil s, - nieko nelaim iau.

Tik viena meil yra amžina, nepriklauso nuo laiko ir kit s lyg . Ji stipri kaip mirtis (Gg 8, 6). Kas su meile daroma, su meile ken iama, - visa tai peržengia laiko ribas ir palydi žmog ligi Dievo sosto. Kaip gera ir ramu tik ti meil s j ga, kad ji ateinan ius amžius laimi! Kristus myl jo savuosius, myl jo juos ligi galo. Išverti meil je!

Viešpatie, duok man meil s! - Su tokiu prašymu 1927 m. baig savo gyvenim sakydamas pamoksl šventas vengr vyskupas Prohaška.

* * *

Myl k ir daryk, k nori (šv. Augustinas).

MINTYS SUSIM STYMUI

Me islovas Malinskis

KASDIEN DUONA

Me islovas Malinskis (g. 1923 m.) - lenk rašytojas ir pedagogas, psichologas ir teologas. Knygoje „Kasdien duona“ su didele meile jis žvelgia šiulaikinį žmog , nusikamavus besamstant vanden r iu. Ir nuoširdžiu draugo tonu pataria, kaip gyventi, kad b t laimingesnis, ramesnis ir išlikt žmogumi.

ia duodame kelet tos knygos ištrauk , skirt balandžio ir geguž s m nesi m stymams.

Balandžio m nuo

Kod l tokie nusimin ?

Kod l mes tokie nusimin , susir pin , apimti baim s? - Jis prisik l ! Ar suprantame, k reiškia prisik limas?

Vaikyst je nekantriai lauk me šventiško Velyk stalo. Jaunyst je, b -
dami kupini energijos, lydimi pasisekim - negalime gerai suprasti prisi-
k limo esm s. Ta iau ateis laikas, kai m s pe ius prisl gs ilg gyvenimo
met našta. Gal tada suprasime, kas yra prisik limas.

Krikš ionyb s esm yra ta, kad ji kiekvienam garantuoja amžin j gyveni-
m . Toji garantija ypa svarbi tiems, kuri žem s gyvenimas slenka vakarop.

Krikš ionyb garantuoja tau amžin j gyvenim . J zus ateis pas tave,
kad gal tum J paliesti, kad gal tum sitikinti Jo buvimu, kad žinotum, jog
ne veltui neši kryži , ne veltui gyveni vienatv s skausm .

Teb nie j s džiaugsmas pilnutinis

Art ja vakaras. Visada b na skaudu, kad jau daug m s gyvenimo
met pra jo, kad nemokame prasmingai leisti greit prab gan i dien .
Nemokame branginti dabarties akimirk .

Pasimelskime, kad Dievas suteikt mums malon išmokti džiaugtis
gyvenimu. Visada džiaugtis. Nesvarbu, kiek met jau b tume gyven ,
kiek patyrimo sukaup , kiek r pes i ir sielvart pak l . Pasimelskime,
kad mums atsivert akys, kol dar ne v lu.

Ateik pas mus, li dnai keliaujan ius per gyvenim . Ateik prie m s ,
kaip tada prie savo mokini , keliaujan i Emaus . Suteik, kad mums
atsivert akys, kol dar ne v lu. Pašauk mus susim styti.

Aš esu gyvoji duona, nusileidusi iš dangaus

Tai buvo svarbiausias Jo gyvenimo metas - Kan ios ir mirties metas.
Tuo laiku Jis nusprend savo likim . Nusprend , kokie bus Jo santykiai su
Dievu, savo T vu, su žmon is.

Išvakar se Jis sureng Eucharistin puot mums. Vykdydami Jo testa-
ment , mes susitinkame su Juo Mišiose, kad dalyvautume Jo kan ioje ir
pasisemtume j g pakelti kasdienyb s vargus; kad gal tume myl ti žmones
taip, kaip Jis myl jo; kad po mirties prisikeltume taip, kaip Jis prisik l .

Kaip ir mes atleidžiame...

Savo piktajam kaimynui pasakyk *laba diena*.

Pagyvenusiai kolegei staigoje padovanok g li .

Šefui papasakok kok s moj .

Uošv pakviesk kin .

Mar i pagirk ir pasakyk, jog ji paruoš skanius pietus.

Nervingai ir irzliai krautuv s pardav jai nusišypsok.

Senutei pad k pereiti skersai gatv s.

O Dievas gal suteiks tau malon , ir nukris šydas, gobiantis tavo akis.
Tada tu gal pamatysi aplink save li dnuosius, iškankintuosius. Gal suprasi,
kad visokio žemiško skausmo priežastis yra vienatv . Gal suprasi, kad t
vienatv gali veikti tik Dievas ir tu, susijung s su Juo ir b damas geras.

*Geguž s m nuo**Viešpaties Motina*

Kas šiandien dar nori b ti motina - tuo žmogumi, kurio pašaukimas aukotis?..

Šiandien vaikus aukl ja vaik darželiai, mokyklos, uošv s, tetos, žaislai.

Svarbiausia, kad tik jie netrukdyt , kad ne kyr t , kad j neb t namie.

Tod l žodis *motina* išbl so, nublanko. Karštligiškai beieškodami visoki „meili“, netenkame motinos.

Marija, Jo Motina

K galvoji žvelgdamas Marij ,
 kai Ji meldžiasi Apreiškimo metu,
 kai Ji laiko rankose K dik ,
 kai stovi Golgotoje,
 kai priima nuo kryžiaus nuimt k n ?

Ko prašai J , k atneši Jai, ko tikiesi iš Jos, ko lauki?

Kaip meldies Jai?

Lap s turi olas...

Žmogui reikia nam .

Jis visada ilgisi nam šilumos. Nuo pat pasaulio pradžios, nuo to laiko, kai jis tapo žmogumi.

Ir ilg sis tol, kol nor s b ti žmogumi.

Jam nepakanka keturi sien , nepakanka viešbu io, nepakanka gyvenamos patalpos.

Jam reikia nam šilumos, ramyb s ir atilsio versm s, meil s ir paguodos šaltinio. Jam reikia nam židinio ir meil s.

Paukš iai turi lizdus...

Reikia susirasti žem lapyje savo miest .

Gatv s kamšatyje reikia ieškoti savojo kelio.

Minioje - surasti paž stamus veidus.

Triukšme - išgirsti draug balsus.

Reikia kur nors statyti savo namus.

Reikia tur ti savo m gstamus rašytojus, dailininkus, publicistus, diktorius, reporterius.

Reikia tur ti savo knygas ir laikraš ius, savo teatrus ir savo muziejus.

Kitaip pasaulis bus tau svetimas ir šaltas, o jis turi b ti tavo prieglobstis.

Tu privalai myl ti Viešpat savo Diev

Tiek daug li dnai besibaigian i meil s istorij ...

Tai tod l, kad tik jimas Diev išgyvena kriz .

Jeigu tu mažai tiki ir nepakankamai myli J, tada gali šimtus met ieškoti savo išsvajotosios, gali surasti gražiausi mergait , geriausi vyr , galite kur laik puikiai gyventi - o vis d lto j s meil praeis ir išbl s.

Žmogus yra laikina b tyb . Išsenka jo išmintis ir j gos. Nublanksta grožis ir žavesys.

Žmogus ilgisi tobulo grožio ir pilnutin s tiesos. Tiek daug li dnai besibaigian i meil s istorij , nes žmon s vieni iš kit reikalauja to, ko jie negali duoti.

Tiek daug li dnai besibaigian i meil s istorij , nes žmogus paneig Dievo meil ...

Neleiskite, kad jus vadint mokytojais

Mes dedam s mokytojais ar instruktoriais, nes norime atsikratyti aukl jimo uždavini ir bijome, kad neb t atskleista m s vidinio gyvenimo tuštuma ir beprasmyb .

Tu sakai pamokslus, moralizuoji, grasini, sp ji, duodi sakymus. Taciau tai t ra tik dres ra, kuri atmata kiekvienas žmogus, bent kiek jauiantis savo vert .

Jeigu iš tikr j nori aukl ti žmones, kurie yra šalia tav s, jeigu tu tikrai juos myli, nulipk nuo savo - mokytojo sosto.

Meil - tai ne išmalda, kuri pasiturintis duoda pavarg liui, turtingasis - vargšui, galingasis - apleistajam, stiprusis - silpnajam.

Myl ti - reiškia dalytis viskuo.

Jeigu tu nori kam pad ti - dalykis tuo, k turi. Ir nors b tum išjuoktas ir paniekintas, tu per t vien akimirksn pamokysi daugiau, negu per vis gyvenim sakytais pamokslais...

Kad pasaulis b t išgelb tas

Koki aukštum tu sieki?

Kuo r piniesi?

Už k jautiesi atsakingas?

Kokie horizontai vilioja tave?

Jo prakaitas virto kraujo lašais...

Nesunku tik ti, kai esi apsuptas draug , kai saul švie ia virš galvos, kai yra taikos metas.

Ta iau ar gal si išlaikyti savo tik jim tada, kai pajusi priespaud ir Priešai nor s sunaikinti tave?

Ar gal si tik ti, kai priešai atims tai, kas yra tavo b tyb s dalis, kai jie pašalins tave iš pam gto darbo, kai užtvers tau ateities takus?

Ar nepasiduosi panikai ir neviliai?

Ar nesiiysi prieš metodą ir neapykantos?

Kaip išlaikyti tik jį, kai laikas toks nežmoniškas ir žiaurus?

Nuo tos valandos mokinytis pasiima Jėzus

Būk prieš mirties valandą.

Būk prieš skausmo valandą.

Būk prieš tada, kai tie, kuriuos mes laikome draugais, darys mums skriaudas.

Būk prieš tos nelaimės valandą, kai mes darysime kam nors skriaudą, kad pažintume savo kaltę ir pasistengtume ją atitaisyti.

Būk dabar ir mirties valandą.

(Parengė K. [Felicitija Kasputyte])

Vynmedžio šakelė

MAGDALENOS VELYKOS

Sidabruota aušra

Bego meilė tave,

Ji kvėpuoja auka,

Ilgesingu skausmu.

Sudund jo griausmais:

Jo nebėra jau!

Ar dangus ar jausmai

Jai kalbėjo slapčia.

Meilė nerakia!

Kas jai skirtas ribas?! -

Nors už juos plaukia,

Kur myli, suras.

Sutvisk jo dangus,

Suliepsnojo širdis:

Myriam, - tar Žmogus, -

O Raboni! - tai Jis!

DŽIAUGSMO APRAIŠKOS

Ar moki džiaugtis gyvenimu? Ar moki džiaugtis darbu ir poilsiu? Ar jauti džiaugsmą eidamas darbą ir grįždamas iš jo?

Ar moki džiaugtis sniego blizgesiu, dangaus žydryne, saulės spindesiu? Ar moki džiaugtis bent retkarčiais?

O gal tau liko tik nuovargis, tik pareigos vergo, kuris vakare gulasi patalyje, kaip kada nors gulsi kapo? O juk gyvenimas yra pati didžioji dovana.

Gyvenimas, atrodo, nenusakomai skuba. *Nejaugi taip greit viskas pra-eina?* - toks klausimas neretai iškyla. Ir nuolat sau pažadi, kad, atlik s svarbiausius dalykus, prad si džiaugtis gyvenimu ir tvarkyti savo santy-kius su Dievu.

O tur t b ti priešingai. Reik t džiaugtis ir dabar - ši akimirk - nuolat jungtis su Dievu. Kol gali vaikš ioti, kol gali logiškai galvoti, kol gali kuo nors džiaugtis ir žav tis. V liau gal ateis laikas, kai nebegal si. Gal ateis laikas, kai išbl s troškimai ir norai, kai r pinsies tik smulkiais buitiniais reikalais ir skurdžios egzistencijos palaikymu.

Kol dar gali, sukurk savo širdžiai džiaugsmo. Teigiamos emocijos kelia dvasi ir gydo k n . Tuo tarpu neigiamos emocijos griauna dvasin pasaul ir žudo vis gyvenim . Jeigu kokia negera, pikta mintis lenda galv , surask k gero ir gražaus, kas gal t pakeisti t pikt mint . Pagalvok apie matyt gamtovaizd , g l , paveiksl , malon susitikim . Ryt , kai nubundi, pirmiausia galvok apie k nors gero ir gražaus. Pasimelsk, - tos pamal-džios mintys nuspalvins visus dienos darbus.

Neskub k. Skuba turi praž ties daig . Atkreipki d mes savo jude-sius. Nervingi, staig s judesiai yra pernelyg veikli žmoni . B tinai reikia apgalvoti, kaip valdai savo judesius.

Neb k susig ž s ir susilenk s. Tokia laikysena - tai savimi nepasiti-kin i j poza. Ji daro takos mintims ir visam gyvenimui.

Žymus sveikatos apsaugos darbuotojas Karolis Dineika taip nusako džiaugsmo poveik :

Kai žmogus džiaugsmingai nusiteik s, jis pasikei ia, jo širdis link-smiau plaka, akys švie ia gerumu, judesiai tampa raiškesni, o min-ties pol kiai ir l kes iai - ryšk s, veržl s. Jis subtiliau suvokia savo k rinius, gamtos grož , šiltai bendrauja su aplinkiniais, jam geriau sekasi darbas.

Džiaugsmas - tai subjektyvus išgyvenimas, kur sukelia tam tikra informacija ir situacijos, taip pat vidinis nusiteikimas, kuris priklauso nuo pasaulio sampratos ir pasaul jautos ir, savaime su-prantama, nuo sveikatos b kl s. Tod l ir psichofizin treniruot yra nepakei iamas pamatas atsirasti tikrajam džiaugsmui.

Suvoktas džiaugsmas organiškai susij s su geros sveikatos poj -iu. Džiaugsmo poj tis iš esm s priklauso nuo viso organizmo psi-chofizinii funkcij harmoningos veiklos, nes k nas ir psichika neat-skiriami. Džiaugsmas ir klestinti sveikata - nuostab s fenomenai, kurie s lygoja asmenyb s k rybines galimybes ir tikrai ilg amži .

Teologas Me islovas Malinskis taip pataria:

Bent kart pagalvok, kad tu mirsi dešim ia met anks iau ir mirsi ištiktas širdies sm gio. Nes tave be galo jaudina kiekvienas piktas žodis, tave suerzina garsus dur trinktelejimas, supykina net ir mažiausias gandas, paskleistas apie tave.

*Tu mirsi per anksti, nes mirtinai pyksti, jei kas nori išstumti
tave iš eil s, jeigu negr žina skolos, jeigu pastumia gatvę.*

*Tu mirsi per anksti ir neatliksi to, k gal jai atlikti, nes savo
j gas eikvoji menkniekiams.*

Tu mirsi per anksti, nes nemoki skirti esm s nuo smulknen .

Tu mirsi per anksti, nes bereikšmius dalykus laikai svarbiais.

*Per anksti senstame, per anksti mirštame, per trumpai gyvena-
me, nes nemokame dirbti, nemokame ils tis, nemokame gyventi.*

Paskubomis valgome, paskubomis geriame.

Blogai naudojame savo energij ir laik .

Blogai paskirstome savo dien .

Veltui eikvojame j gas.

Nualiname save, beprasmiškai skub dami ir be reikalo pykdami.

*Pagaliau pamatome, kad nebeturime j g , kad nieko nebegalime
pakeisti, kad jau per v lu...*

Gyvenimas iš tikr j jau pra jo...

Džiaugsmas - pirmin krikš ionies privilegija. Tasai džiaugsmas gali taip užvaldyti siel , kad jokia kan ia nebepaj gia jo nuslopinti. Netgi kent jimai, nuspalvinti tik jimo šviesos, turi savyje džiaugsmo.

Kuo tobulesnis žmogus, tuo tobulesnis jo džiaugsmas. Su tobulu džiaugsmu yra susijusi auka ir meil , gerumas ir pasiaukojimas, dideli troškimai bei idealai. Apie tok džiaugsm kalb jo šv. Paulius. Tokiam džiaugsmui šv. Pranciškus Asyžietis giedoja gražiausius himnus. Jeigu nori patirti t švies džiaugsm , neieškok jo paviršutiniškose linksmyb se. Tasai džiaugsmas nieko bendra neturi su k no pom giais ir malonumais. Jis yra susij s su triumfuojan ios širdies pilnatve, su šviesia viltimi, su meile ir pasiaukojimu.

Kai m s poetai dainuoja apie žem s džiaugsm , jiems nor t si atsakyti psalm s žodžiais: *Greit praeina žem s džiaugsmas.*

Ieškodamas malonum ir nor damas patenkinti savo aistras, žmogus suniekina pa i džiaugsmo esm . Kad gal tum džiaugtis, reikia kažko tikro ir gilaus. Reikia dvasios ir širdies. Reikia didžios prasm s. Didelis ir tikras džiaugsmas yra susij s su transcendencija. Tok džiaugsm patiria tik tie, kurie veržiasi Anapus ir vis savo gyvenim matuoja amžinyb s mastu.

Rašytojas Fosas (*R. Voss*) savo knygoje „Didysis pasaulis“ rašo apie ses. Serafin , kuri 50 met buvo ligos prikaustyta prie lovos. Visiems lankytojams ji skelb esanti labai laiminga. Jaunyst je ji taip pat ilg josi džiaugsmo ir verž si prie jo. Ta iau tuo pat metu, kai labiausiai verž si prie linksmybi , j labiausiai paliet Viešpaties Ranka, prikaustydama prie lovos kryžiaus. Atrod , kad viskas prieštarauja jos svajon ms! Ir vis d lto ta didžioji kan ia j išmok džiaugtis. Šviesus džiaugsmas spind jo jos akyse ir visoje b tyb je. Visi, kas prisitardavo prie jos lovos, b davo apdovanojami džiaugsmo spinduliais. Ji skleid nenusakom dievišk palaim .

Jeigu tu nori padovanoti džiaugsm, pirmiausia ugdyk j savo širdyje, pažvelk d miao gyvenim ir sitikinsi, kad džiaugsmo negalima sukurti nei etalonais, nei primestomis nuomon mis, sakymais. Šviesus džiaugsmas nepriklauso nei nuo turto, nei nuo užimamo posto, nei nuo pramog .

Kas ieško tik naudos ir prakticzimo, tas nepatiria dvasios džiaugsmo, jis susikuria tik siaur egoistin pasaul , kur jau nebegali prasiskverbti saul s spindulys. Džiaugiasi ne tie, kurie sukaupia daugyb daikt , - džiaugiasi tie, kurie viduje laisvi, kuri jausmai gil s.

R ksmingas džiaugsmas t ra tik džiaugsmo parodija.

Sušildyk trapi b ties akimirk širdimi ir patirsi džiaugsmo gaives . Nuspalvink gyvenim šventišku reg jimu, ir tavo dvasia pragiedr s. Pasak Tagor s, tik džiaugsmas padeda pasiekti tobulumo virš n . Tik džiaugsmo d ka siela pasiekia pilnutin harmonij su pasauliu ir su Amžin ja Meile.

(Iš kn. *Monologai tyloje*. Pareng K. [Felacija Kasputyt])

KRIKŠ IONYB S IŠUGDYTOS MOTERYS

Alfonsas G rauslys

SIELA, KURI KYLA, KELIA PASAUL

(Elizabet Leser)

Paryžiaus Monmartro kapin se randame 47 met amžiaus, mirusios 1914 m., Elizabet s Leser (*Elisabeth Leseur*) kap . Pasak jos pa ios posakio, kuriuo š straipsn vardijame, ji kaip tik ir buvo toji siela, kuri, vis aukš iau dvasiškai kildama, švent dama, veik savo aplink , j kilnindama. Savo religiniais raštais po mirties ši asmenyb dar pla iau m veikti pasaul . Tada ir prasid jo tikrasis šios aukštos kult ros paryžiet s apaštalavimas.

Gyvenimas. Elizabet gim (1866 m.) ir augo Paryžiuje. Jos t vas advokatas Arigis (*A. Arrighi*) pasižym jo ypatingu širdies gerumu. Iš motinos ji gavo labai ger religin išsilavinim . Arigi šeimoje augo vienas s nus ir keturios dukterys; Elizabet iš j buvo pirmoji. Sulaukusi 23 met ji išteka už žurnalisto visuomenininko Felikso Lesero. Tasai skaitydamas ateistin literat r ir studijuodamas universitete nustojo tik jimo. Be to, sukaup s gana gausi antireligini knyg bibliotek ir rašydamas antiklerikalinius laikraš ius, kupinas kovos prieš religij nuotaikos, jis per vis j santuokin gyvenim persekiojo žmonos religinius sitikinius.

Prie šio moralinio skausmo, kuris j lyd jo vis gyvenim , prisid jo artim j netektis. Dar prieš jos santuok miršta t vas, paskui jauniausioji sesuo Marija. 1905 m. miršta dvasia ir nuotaikomis jai ypa giminiška antroji sesuo Žiuli. D l jos sunkios ligos Elizabet s širdis daug kent jo.

Sunkiausia kan ia - tai kan ia t , kuriuos mylime, ir aš iš tos taur s geriu, - rašo ji laiške.

Netrukus po vedyb ji pati susirgo sunkia ir skaudžia l tine viduri liga. Paskutinius savo gyvenimo metus ji beveik ištisai gul jo lovoje ir kent jo nepaprastas kan ias. 1914 m. mir nuo v žio.

Dvasin kult ra. Elizabet Leser buvo aukštos kult ros asmenyb . Tai liudija ir tasai intelektinio pažinimo alkis, kuris j vert mokytis svetim kalb . Tur dama 26 metus, ji pradeda nuodugniau mokytis lotyn kalbos ir po pustr e i met jau skaito lotyn klasikus. Žav damasi rus klasi-kais, kuriuos skaitydavo išverstus pranc z kalb , ji pasiryžta išmokti rus kalb , kad gal t skaityti originalo kalba. Per dvejus metus ji išmoko t kalb žodžiu ir raštu. Pus tinai gerai mok jo angliškai ir itališkai.

Jos kult rin akirat prapl t kelion s po pasaul (labai dom s kelioni užrašai, regis, dar n ra pasirod spaudoje). Ji su vyru aplank beveik visus Europos kraštus, net Graikij , Turkij , Rusij . Keliavo ir po Afrik .

Myl dama vairiop men , ji sek muzik , dail , literat r , teatr , lan-k didžiuosius Paryžiaus teatrus, klasikinius vaidinimus ir operas. B da-ma Vokietijos Beiraute ji 3 kartus klaus Richardo Vagnerio „Parsival“ . Muzikos klausimais ji tiek nusiman , kad gal jo ištisas valandas kalb tis su muzikais ir kompozitoriais. Jos dvasios kult r liudija ir daugelis iš-likusi laišk .

Religingumas. Gavusi labai ger religin aukl jim , Elizabet Leser jau ankstyvoje jaunyst je pradeda m styti religin mis temomis. Nors ne-tikintis vyras santuokos pradžioje ir buvo žad j s gerbti jos religinius sitikinimus, ta iau v liau to pažado nesilaikydamas prad jo kurstyti joje religines abejones. Jo planingo veikimo, taip pat ir gausi pramog pripil-dyto pasaulietiško Paryžiaus gyvenimo paveikta, ji pamažu prad jo v sti nuo religijos.

Ta iau vyksta tai, ko vyras negal jo numatyti. Kai 1898 m. jis bruko jai rankas Renano „J zaus gyvenim“ (kuris ne vienam buvo užgesin s tik jim J zaus dieviškumu), ji po gražiais to rašytojo žodžiais pajunta turinio l kštum , pradeda pati studijuoti evangelijas, ir nuo tada praside-da gr žimas prie Dievo. Jos pirmasis r pestis - ryžtas geriau pažinti krikš-ionyb . Ji studijuoja Nauj j Testament , Bažny ios T vus, šv. Tom Ak-viniet , mistikus ir kitus didžiuosius religinius rašytojus.

Jos religingumas buvo gilus, tod l ji raš : *Religijos srityje galioja tik tas, kas kyla iš širdies gelmi* . Jos religinio gyvenimo pastatas r m si kertiniais stulpais: dieviškomis tik jimo, vilties, meil s doryb mis ir nuo-lankumu. Savo dvasios gyvenim ji maitino ypa kasdiene m stom ja malda. Vyras pasteb jo, kad ji reguliariai kasdien nuo vienos iki pusant-ros valandos užsidaro kambary m styti. Dvasiniam skaitymui ir religinio gyvenimo studijoms ji dar atskirai skirdavo laiko.

Jos laikysena bažny ioje, religini pratyb metu, b davo kupina nuostabaus susitelkimo, dvasingumo. Anot dvasinink , kurie jai duodavo Komunij , Dievas spind jo iš jos juntamai. Ta iau jos dievotumas kartu buvo toks paprastas, iš kit neišsiskiriantis, kad iš pirmo žvilgsnio nebuvo galima jo pasteb ti.

Dorybi keliais. Elizabet s Leser visas gyvenimas - tai gilaus tik jimo vaisius. Ne veltui dienoraštyje ji prisipaž sta: *Tik jimas - tai mano gyvenimas.*

Iš gyvo tik jimo, pasireiškian io gilia malda, kilo jos meil žmogui. Ji nebuvo neigiamai nusiteikusi jokiam žmogui. Neapykanta ar net antipatiija jai buvo svetimi jausmai. Toji meil , apimdama vis žmog , padaro, kad jis nebegali neapaštalaui. Vis išm styt maldoje dvasin maist Elizabet per teikdavo savo artimui, jo dvasi maitindama. Ji žinojo ir m go kitiems kartoti vysk. Bosiueto žodžius: *Vargas nevaisingam pažinimui, kuris nevirsta meile.*

Elizabet s apaštalavimas pirmiausiai reišk si žavingu simpatingumu, kur patirdavo visi, kas su ja susitikdavo. Susitik su tokia asmenybe, žmon s noriai atsiverdavo visokeriopai jos takai. Ji myl jo sielas, kurios, anot jos, yra vertos vis m s skausmo, pastang ir auk , tod l nieko nesigail jo joms laim ti. apaštalavim - t , kaip ji sak , ugdyt g rio kiekio pasaulyje, - ži r jo kaip absoliu i kiekvieno krikš ionies pareig .

Dorovin s asmenyb s ugdyt lyd jo Elizabet s nuolatin kova su savo prigimties silpnyb mis, - marinimas savyje viso to, kas gresia dvasios gyvybei ir sveikatai. Bet visa toji kova, nuolatiniai kasdieniniai nusigal jimai, atrodo, jai nieko nekainavo, nes žmon s temat jos šypsni , kuris visa sl p .

Visi pasteb davo ir jos kalb išmintingum , atsargum , taktiškum ir elegancij , o kartu ir savojo aš sl pim kuklaus paprastumo šeš lyje. Jos kalb jimo b das - tai visada giedro po išraiška; jaudindamasi ir susiner vinusi ji mok jo susivaldyti ir savo žodžius palyd ti šypsniu. Jos tyli žodži , dvasinio autoriteto lydim , visi noriai klausydavosi.

Jos gyvenim ir visus dien darbus lyd jo tvarka ir tvarkingumas. Ji visa darydavo laiku ir visk r pestingai atlikdavo. Ji m go tvark , nes, anot jos, *tvarka padvigubina laik* , t. y. per t pat laik , tvarkingai darydami, dvigubai padarome.

Elizabet gyvenime daug kent jo. Ji giliai suprato ir savo raštais kitiems atskleid priimto ir Dievui paaukoto skausmo vert . Jos s mon nuolat lyd jo mintis, kad aukš iausias ir vaisingiausias Kristaus darbas kaip tik ir buvo Jo kan ia. Tod l krikš ionis negali niekinti kan ios ar jos nek sti, ji pabr žia mint , kad *kan ia yra taip pat sakramentas*, t. y. žennklas, per kur mums Dievas siun ia savo malon . Jos skausmus lydin tis šypsny buvo geriausias rodymas, kad ji kan i priima. Anot v liau Pasakyt jos vyro žodži , savo kan i ji aukojo už jo atsivertim .

Pomirtin taka. Po Elizabet s mirties atsivert s jos vyras stojo domi- nikon vienuolyn , tapo kunigu ir, savo viršinink raginamas, išleido savo

paties parašyt jos gyvenimo aprašym ir svarbiausius raštus. Tada pasaulis j plaiau pažino ir nuo tada prasidjo jos pomirtinis apaštalavimas.

Skaitytojai labiausiai susižavjo Elizabet s dienorašiu, kur matyti visa jos siela, dvasinio gyvenimo pagrindai, jos apaštališkos sielos liepsna, nuostab s ir subtil s apaštalavimo b dai. Tas dienoraštis, rašytas su pertraukomis apie 10 met , nebuvo skirtas viešumai. Tai buvo sau paiai rašoma dvasinio gyvenimo ataskaita. Prieš mirt jį rengsi t dienorašt sudeginti, bet, sesers perkalb ta ir sulaikyta, j paliko, pranašišškai numaiusi, kad po jos mirties vyras j paskaitys ir jam daug kas paaišk s. Tai išsipild : dienoraš io skaitymas nul m vyro atsivertim .

Tasai dienoraštis, Elizabet s vyro išleistas, šimtais t kstan i egzempliori pasklido po Pranc zij , o išverstas daugel pasaulio kalb , paplito po pasaul . Kaip b dama gyva ji buvo daugelio siel dvasios vadov , taip per savo dienorašt jį pasidar daugyb s žmoni dvasios motina. T kstan iai pad kos laišk , kuriuos jos vyras yra gav s, liudija t palaiming tak , kuri skleidžia jos dvasia. Jos žodžiai išsipild jos pa ios atžvilgiu: *Kiekviena siela, kuri kyla, kelia pasaul .*

Elizabet Leser

M STYTI - MYL TI - APAŠTALAUTI

(Iš dienoraš io)

Dvasin s energijos šaltiniai

Nesikei iantis giedrumas, tikras nuolankumas, didel meil - tai trys kiekvieno tvirtio ir gilaus vidinio gyvenimo pagrindai.

Kiekviena m s gyvenimo diena turi mus vis labiau artinti prie g rio ir aukšiausios išminties - Dievo. Jausti šalia sav s Diev , m styti, melstis, susitelkus sigilinti kiekvien gili mint , kad jį tave vis perimt - tai vidinis gyvenimas. Šitas gyvenimas yra didžiausias džiaugsmas.

Kreiptis mano sielos gelm se esant Krist , kad Jis man pad t gyventi intensyv sielos gyvenim ir atnaujint mane taip stipriai, kad ir kiti b t to paveikti. Prašyti Diev , kad Jis augt mano sieloje, j keist ir kad aš pati maž iau d l nuolankumo, atgailos ir tyl jimo...

Malda yra aukštesnio laipsnio veikla. Remtis labiau malda, labiau Dievu, negu savimi, labiau kan ios visagalybe, negu žmogiška energija bei asmenin mis pastangomis.

Dievui - kent ti ir aukotis. *Artimui* - atsiduoti ir eikvotis. *Sau* - užmiršti save ir tyl ti.

Tyl jimas yra tikras nuolankumo sargas. Pirma - malda ir m stymas, paskui - veikimas. Malda yra galingesn už veikim .

Susijungti su J zumi Kristumi, kur pasieksime ir kuriuo džiaugsim s matydami danguje, jau ia yra manoma per kan i ...

Mažos pareigos, mažos pastangos yra geriausias, nes j niekas nema-
to, išskyrus T, kurio akyse niekas n ra maža. Tyl jimas neretai yra j gos
išraiška, šypsny - taip pat.

M styti - gera, melstis - geriau, myl ti - vis geriausia.

Meil žmogui

Aš noriu ypa myl ti tuos, kuriuos kiln, tik jimas ar id jos nutolina
nuo man s: man reikia juos suprasti, o jiems reikia, kad bent truput l
duo iau to, k Dievas man yra dav s.

Atsigr žkime su švelnumu kiekvien, nors ir koks vargas ar nedo-
ras jis b t, ir tapkime *visa visiems*. Mažiau galvokime apie žmonij, o
daugiau apie žmones - kiekvienam j reikia šviesos ir j gos... Išpl skime
savo šird, kad j gal t tilpti kiekvienas žmogus.

Privalau pasidaryti viskuo visiems. R pintis tik kit vargais, neli dinti
ir nevalginti aplinkini savo skausmais, nerodyti kitiems savo kan ios, o
vien tik jos pašventinam j veikim sieloje.

L p šypsniu ir maloniu žvilgsniu sl pti griežtum sau. Pasidaryti
viskuo visiems ir pamiršti save d l vis. Tau, Viešpatie, noriu palikti
širdies ašaras, o kitiems - suteikti aki šypsn.

Neniekinkime nieko: nei žmoni, nes ir nedoriausi iš j turi savyje
dievišk kibirkšt, kuri visada gali suspind ti; nei id j, nes kiekvienoje j
yra dalel tiesos, kuri reikia mok ti surasti; nei kit žmoni poelgi, nes
dažnai mes nežinome j priežasties...

Ne visk priimti, bet visk suprasti; ne visk pateisinti, bet visk
atleisti; ne visk pasisavinti, bet visur ieškoti tiesos trupinio, kuris ten
gl di pasl ptas. Mok ti atleisti yra ypatinga krikš ionies žym. Atleidimas
neturi b ti pasyvus, jis turi virsti grynu meil s jausmu.

Mes nežinome viso gero, kur darome gera darydami.

Esame atsakingi už kitus

Bud kime, nes n ra nieko švelnesnio ir šventesnio, kaip žmogaus sie-
la, nes n ra nieko, k b t galima grei iau žeisti, kaip j. Tegul kiekvie-
nas m s žodis ir veiksmas turi t gyvyb s prad, kuris, siskverb s
žmogaus šird, teikt jam šviesos bei j gos ir atskleist Diev.

Kaip skaudu patirti, kad visa tai, k mylime, kuo gyvename, yra ne-
priimama ar net puolama prietar ir neapykantos, kad visai nesidomima
svarbiausiais gyvenimo ir sielos klausimais.

Esame kalti, kad nedarome viso to g rio, kur tur tume daryti.

Kiek mažai žmoni supranta, kokia yra žodžio *gyventi* vert ir prasm !
Gyventi - tai mok ti myl ti, m styti, kent ti, tai pasiaukoti ir iš vis
džiaugsm, troškim, malonum bei skausm sukurti švelni poem, ku-
rios skardenimas pasiekt ir kitus, pažadint iš miego ir to moralinio
s stingio, kuris ištik s tiek nelaiming b tybi.

taka, kuri turi b tyb , yra kažkas švelnaus, skvarbaus, nenusakomo. Kokių galingų pamokslų gali virsti paprastas s lytis su siela! Vienu viena siela, vien tik save spinduliuodama, gali pakeisti vis dorovin aplinkos nuotaik ... Net trumpo susitikimo metu mes galime pražydyti siel ...

Kad ir kas b t , visad reikia b ti atlaidžiam. Kitiems priskiriamose kalt se visada turime jausti truput ir savo kalt s. Tod l žeidimas, kuriuo artimas mus skaudina, visada teb na mums paskata atlikti nuošird s žin s tyrim ...

Dievui padedant mano meilumas ir meil pagelb s širdims priart ti prie Dievo, mano kan ia pad s jas Dievui laim ti, o mano malda - jas Dievui atiduoti.

Kaip reikia apaštalauti

Vis labiau artintis prie siel ir elgtis su jomis pagarbiai ir švelniai - jas liesti su meile. Visada stengtis suprasti visk ir visus. Nesigin yti, veikti jas ypa s lyiu ir pavyzdžiu, išsklaidyti prietarus, rodyti Diev ir leisti pajusti J, nekalbant apie J... Ramiai stiprinti savo sitikinimus, bet niekada tuo nesididžiuoti.

Mano Dieve, aš per daug kalb jau apie Tave. Šiame Tav s nepaž stan iame pasaulyje reikia apm styti žodžius, kurie sakomi apie Tave...

Viskas manyje turi kalb ti apie J, neminint Jo vardo! Liesti siel žaizdas j neerzinant... Rodyti tikr ties ir kartu leisti j pažinti taip, kad kiekviena siela gal t pakelti jos švies .

Laikyti savo dvasi visada atvir tiems, kurie nor t jai save patik ti. B ti griežtai sau, o kitiems pasidaryti patrauklia, pakreipti j širdis Mokytoj . Diskusijos nedaug kam praskina keli Diev , tuo tarpu meil s spindulys kai kada nušvie ia t keli , kuriuo klaidžioja vargš s apleistos sielos, ir jas nuveda tiksl .

Fanatizmas žadina nenugalim pasibjaur jim juo ir aš negaliu su prasti, kaip jis gal t jungtis su nuoširdžiu sitikiniu. Argi tas, kuris karštai myli krikš ionyb ir trokšta, kad ji viešpataut sielose, gal t bent valand l pagalvoti, kad šiam tikslui pasiekti b t galima naudoti kur kit ginkl , o ne tikinim ? Kiek daug tarp m s maž fanatizmo apraišk , kuri mes visai nepastebime! Kartais neturime savo puikyb s, bet puikuojam s tik jimu, o tai labai pavojinga... Žydai, protestantai, bedieviai jau tarsi neb ra mums broliai, nuoširdžiai mylimi broliai, kuriems b t aukojamosi ir kurie b t švelnios meil s gaubiami. Atrodo, kad j atžvilgiu viskas yra leistina - kartais net šmeižtas - ir atrodo, kad m s tikslas yra ne tiek juos tikinti, kiek užgaulioti.

Ne kart , trokšdami veikimo, atsisakome veiklos. Tai atsitinka tada, kai, ieškodami ypatingos progos atsiduoti ir pasiaukoti, pamirštame šalia m s vargš , kuris laukia stiprinan io žodžio ir pagalbos.

Yra du gyvenimo ir mentaliteto b d ai. Pirma, visur matoma tai, ko tr ksta žmon ms bei staigoms, ir ne tod l, kad b t pataisyta, o kad b t proga dži gauti. Tada ži rima vien tik atgal ir teikiama pirmenyb tam, kas skiria ir vienyb ardo. Antra, - tai džiaugsmingai ži r ti gyvenim ir jo užd tas pareigas, kiekvienoje b tyb je ieškoti g rio, j pl toti ir ugdyti niekada nenusimenant d l ateities, nes tai m s valios pasirinkimas.

Niekada nereikia atstumti sielos, kuri stengiasi priart ti prie m s , nes galb t s moningai ar nes moningai ji ieško *Nežinomo Dievo*, gal ji pajuto k slypint mumyse, kas Jo buvim apreiškia. Gal ji tiesos trokšta ir jau ia, kad mes ta aukš iausia Tiesa gyvename.

Kiek li desio reikia suraminti, vargo palengvinti, kiek prietar su- griauti! Kiek darbinink šiems darbams reik t ! Darykime patys, kiek kas stengiamo.

M S PROBLEMOS

K.AM. [kun. Aleksandras Markaltis SJ]

ŽODŽIO IR VEIKLOS INFLIACIJA KAIP N DIEN PROBLEMA

Atrodo, at j s žodžio sutem metas. Kasdien žodis darosi vis menkesnis ir ne toks tinkamas rankis pasauliui formuoti, žmogui, jo laikinam ir amžinam likimui kreipti. Neišmatuojamai išaugo žodžio pasi la, kuri teikia didel s leidyklos milžiniškais tiražais ir ištisu tvanu knyg , žurnal , laikraš i . Po vis pasaul žod multiplikuoja milijonai garsiakalbi , magnetofon ir kino juost .

Esant tokiam pasi los tvanui žodis netenka savo pirmykšt s vert s iki visiškos infliacijos. Daugyb žodži pripild ne tik bažny ias, sales, trib - nas, bet ir aikštes bei gatves iki nuošaliausio kampelio. Žodis nebeteko ne tik vert s, bet ir kokyb s, tiek estetin s, tiek moralin s. žodžio nešam ties ir mint ži rima kritiškai, abejingai, net skeptiškai.

Antra žodžio tragedija toji, kad, pagaus jus jo pasi lai, išaugo ir pa- klausa. Padid jo žodžio tiražas, išaugo ir skaitytoj minios, jau nebežino- me, kam vieni ar kiti žodžiai skiriami. Aplink tiek žodžio trib n ir tiek klausytoj , kad susidaro tikras Babelio bokšto ir kalb susimaišymo sp - dis, nebe manoma susekti, k žodis pasieks, kaip jis bus priimtas, supra- stas ir komentuotas. Toks indeterminizmas reiškia, kad visiems skiriamas žodis pagaliau pasidaro niekam neskirtas. Tod l ir prad ta abejoti žodžiu kaip nagiu konkre iam politiniam ir visuomeniniam bei moraliniam tu- riniui reikšti.

Kadaise rašytojai, filosofai, o ypa poetai buvo laikomi taut ir žmo- nijos s žine. J žodis buvo skambus ideologinis bei visuomeninis š kis.

Žodis k r naujas vertybes bei kokybes, jis stebino, jaudino ir žav jo minias, tautas ir epochas, jis formavo s mon , s žin ir paži ras.

Kas šiandien jaudinasi d l kokio parašyto ar pasakyto žodžio? Ir k toji rašytoj „s žin “ pažadino iš sutem snaudulio? Ji apverktinai smunka toliau, o taut likim ir s mon formuoja ne Toinbis ar Snaidieris, ne Sartras ar Marselis, bet De Golis, Makmilanas, Adenaueris.

Dar li dnesnis faktas - veikimo ir veiklos infliacija. Ilgai kankinausi prieštarų min i ir nuojaut labirintuose d l savo gal per didelio noro veikti. Galutin aiškum man suteik mylimas Mertonas.

Šildo mus ugnis, ne ugnies d mai. Per j ras marias perkelia laivai, o ne j sukelta banga ir put s kurys. Taip ir to, kas tikrai esame, reikia ieškoti nematomose m s b tyb s gelm se, o ne silpname j atvaizde. Kas esame iš tikr j , galime susekti ne putose ar dulk se, kilusiose iš m s susid rimo su aplinka, bet savo sieloje, iš kurios plaukia visi m s žodžiai ir veiksmai. Veiksmai negyvi palyginus su gyvyb s ir gyvenimo atsargomis m s viduje. Jie nepastov s ir greit nykstantys, nors j vaisiai ir išlieka kur laik . Pati siela, j šaltinis - patvari ir amžina.

Tiesa, vidus turi reikštis veikimu, nes be to jis sunykt ir mirt , ta iau siela nerealizuoja sav s išorin s veiklos vaisiais. B tina nuolat steb ti save savo veiksm ir darb viduje, bet visada b tina b ti savimi. Siela, visiškai paskendus savo veiksmuose ir ieškanti sav s vien savo darb išor je, yra panaši beprot , kuris miega ant gatv s grindinio šalia savo nam , užuot par j s namo, kur šilta ir jauku.

Tokia tikro tik jimo savo egzistencija, savimi pa iu priežastis. Štai kod l žmogus taip audringai veržiasi ieškoti sav s savo veiksmuose, užuot džiaug sis savo b timi, tuo, kas yra. O netiki savimi d l to, kad netiki Dievo. Taip nunoksta visiškai savo tikroviškumo neįėjimo vaisius. Pati b tis neturi jokios vert s tiems, kurie neken ia ir bijo to, kas yra patys. Jie negali rasti nei taikos, nei ramyb s, nei pasitenkinimo, nei laim s savo tikrov je, kuri atspindi Diev . Jie desperatiškai stengiasi pab gti nuo sav s ir nuo savo tikrosios b ties, nuolat tikrina savo pseudobuvim veiksm ir darb veidrodyje, siekdami sitikinti tikrai esantys...

Pagaliau toji dvejopa savistaba ir pat žmog suskaido du asmenis, ir j negalima atskirti, kuris tikras, kuris - ne. O gal ir abudu yra fiktyv s kaip šeš liai ar vaiduokliai. Šeš lis užima tikrov s viet , o pats žmogus pavirsta dvilypiu vaiduokliu, užuot buv s viena monolitiška asmenybe.

To maža, tarp juodviej prasideda kova. Abu vaiduokliai pradeda vienas kito nek sti ir vienas kit sk sti. Veikimas, kuris tur jo iškelti mane mano paties akyse, pradamas smerkti ir r s iai teisti: atrodo, kad niekad nes i pakankamai veiklus, nei tikrai esantis. Ir juo žmogus mažiau paj gus b ti, juo daugiau jis turi visoki užsi mim ir reikal . Jis pavirsta savo paties varžovu ir tį nu, šeš liu ir vaiduokliu, genan iu šeš l ir vaiduokl , kol j užvaiko iki mirties, nes iš savo neb ties ir tuštumos jis

nepaj gia sulipdyti jokios tvirtos ir pastovios tvirtov s, kuri yra subtiliai substanciali, monolitiška ir kietesn už deimant .

Paskui atsiranda baim . Šeš lis pradeda bijoti šeš lio. T , kuris *egzistuoja*, pripildo siaubas; jis jau iasi b g s nežini ir besigrumi s *lyg or plakdamas*, o visa, kas tikra ir tikroviška, t no kažkur jam nepasiekiamoje sferoje ir tolsta nuo jo.

Taip tas, kuris neseniai iliuzoriškai jaut si be galo svarbus ir galingas, staiga pasijunta neapsakomai silpnas ir apleistas, vienišas ir bej gis savo „svarbi “ reikal triukšme. Ir kiekviena nauja iniciatyva užlieja j nauja bei giškumo ir tuštumos, nevilties ir neb ties banga.

Savimeil ir savistaba veda pasibais tin desperacij netikrojo dievo, kuris pats sav s mirtinai neapken ia. Tai galutin ir tragiška deformacija žmogaus, sukurto pagal paveiksl bei panašum tikrojo Dievo ir pašaukto nesibaigian i meil , tikr ir absoliut g r, kur žmogus turi atrasti pats savyje...

Nor dami surasti Diev , gyvenant mumyse, turime nustoti g r tis savimi savo veikimo niekumos veidrodyje ir išmokti b ti su Juo ir Jame, vykdydami visa, ko Jis iš m s laukia pagal m s ribotas, bet realias galimybes ir j gas, turime išmokti vertinti savo veiksmus ne pagal savo iliuzijas, bet nušviestas Jo dieviškumo tikrumo spindulio, kuris nematomai supa mus daiktais, žmon mis ir faktais.

Tod l pirmiausia reikia ieškoti ramyb s savyje, taikos su savimi, sistemingai stiprinant ryšius su savimi, kol išmoksime tinkamai bendrauti su kitais ir su Dievu. Žmogus, kuris neturi anos esm s, b tinos substancin s ramyb s savyje ir taikos su savimi, savo vidine kova ir blaškymusi neišvengiamai užkr s ir tuos, su kuriais gyvena, visk užnuodys nesibaigian io konflikto atmosfera. Net noras daryti gera kitiems tada lieka tušias. Jei jis nežino, k turi daryti savo labui, tai kaip gali žinoti, k daryti kitiems? Audringo idealizmo priepuolyje jam gali ateiti galv mintis padaryti kitus žmones laimingus. Bet jis tik užkr s savo nepagydomu pakrikimu. Dirbdamas kit labui, jis bando atrasti pats save, sta ia galva neria sumanym s kur , bet randa vien tai, k pats d jo, b tent savo paties pakrikim ir savo nelaimes.

Kurdami pastovi ramyb savo b tyje pirmiausia turime mokytis atsipalaiduoti nuo savo darb bei veiklos vaisi (t. y. likti vidujai nuo j nepriklausomi) ir tenkintis vien savo gera valia bei intencija, savo gerais darbais, kurie yra ram s, bet ištikimi vidaus gyvenimo ir jo darnos liudytojai. Turime išmokti gelb ti aplinkin pasaul ir b ti laimingi nelaikydami sav s jo centru, išmokti eiti pareigas ir darbuotis nelaukdami tiesioginio atlygio, myl ti be pasisotinimo ir pilnatv s ia, žem je, ir kurti savo b t, nesiekdami atkreipti ypatingo d mesio save. Netur sime vidin s ramyb s, jeigu nuolat dairysim s, nor dami pamatyti, kad esame didesni negu iš tikr j . Tiesa, m s kaip krikš ioni paskirtis ir pašaukimas tikrai

milžiniški, ta iau išaugti nepajgsime kitaip, kaip tik nesidomdami savo svarba.

Didelis menas bti mažam, nes tai reiškia bti tikram ir tikroviškam, reiškia bti savimi. O iš tikrų tap savimi prarandame t nesveik susidomjim savo asmeniui ir savo darb veidrodžio pam gim. Tiesa, jog žmogaus buvimas, kad nesunyk, turi reikštis veiksmais, ta iau tai nereiškia, kad, nustoj veikti, nustotume ir bti. Veikimas - tik viena iš daugelio moralini gyvenimo ir buvimo apraišk. O buvimas ir gyvenimas juo tobulesni ir pilnesni, juo veikimas ir veiklumas tvarkingesni, ekonomiškesni, net sant resni.

Nepasieksiu didesn s gyvenimo pilnatv s, prasmingumo ir turiningumo, jei daugiau dirbsiu, daugiau matysiu, daugiau gird siu, daugiau prisirinksiu sp dži ir patirties. Atvirks iai, man ir daugeliui mano draug, jei norime gyventi giliau ir turiningiau, reik t ryžtis kaip tik mažiau „veikti“, mažiau matyti ir gird ti, mažiau rankioti ir gaudyti sp džius ir patirtis.

Viskas priklauso ne nuo m s veism kiekyb s, bet nuo kokyb s. Daugyb blogai atlikt veism ir sekli patir i ne praturtina mus, bet atvirks iai - apvagia, išbarsto, nuskurdina. Prastai vykdydami savo pareigas, ypa jei j daug, atitolstame nuo tikrov s ir tikroviškumo, o vis did jantis nerealumas, chimeriškumas daro mus nelaimingus, nes pripildo kažkokio kietumo ir tuštumo jausmo. Taip sužalota s mon ir pažeista s žin kokyb s tr kumus stengiasi kompensuoti veism kiekybe. Atsiv rusi tuštum bando užpildyti jud jimu ir triukšmu, taigi savo b tyje pradame ried ti vis žemyn, vis labiau išsisemdami, apipl šdami savo gyvenim, kol pagaliau puolame atvir desperacij .

Nereta toki kritišk moment, kai, nordami išlaikyti ir išsaugoti savo buvim, turime tiesiog prisiversti atsisakyti veiklos ir ramiai pab ti patys su savimi ir patys sau, kad, amžinai bdami „ne namie“, bent retkar iais ir periodiškai sugr žtume save ir sukauptume patys save sau ir savyje. Bet žmogui, kuris yra pri j s kritišk saviieškos laipsn, nieko n ra sunkesnio už toki ramyb ir s d jim nieko neveikiant. Toks poilsis jam yra sunkiausias ir didžiausias žygis, kur tik jis gali sivaizduoti ir kuris, deja, dažniausiai yra už jo galimybi rib, kaip pav luota operacija sunkiam ligo niui.

M s veikimo vert visiškai priklauso nuo brandaus nusižeminimo, gebanio išpažinti tai, kas tikrai esame. Jei imam s tokios daugyb s darb ir juos prastai atliekame, tai taip atsitinka vien d l to, kad nesiskaitome su savo galimyb mis. Užsispyr darome tai, ko iš m s niekas nelaukia, kad nuskintume garb s laurus, priklausan ius kitiems. Ir, priešingai, vengiame tokio darbo, kuriame paaišk t m s ribotumas. Juk iš tikrų j visame pasaulyje pilna blogai atliekan i j savo pareigas ir blogai atlikt pareig - nuo papras iausi iki pa i aukš iausi ir atsakingiausi - vien d l tos pa ios priežasties, kad apie save esame geresn s nuomon s, negu iš tikrų j yra.

Antra priemon buvimui iškelti ir sustiprinti yra išgyvenim ir sp - dži gausumo bei intensyvumo vengimas. Dvasinis bei emocinis impulsyvumas yra ne dvasinio turtingumo bei stiprumo, bet silpnumo ir b ties skurdumo ženklas. Jei tikrai esi stiprus, visada b si didesnis už tai, kas tave ištinka. Save atradusio žmogaus siela panaši j ros gelm , kurios nesudrums ia jokie paviršiaus v jai ir bangos, nes jos buvimas viešpatauja viskam, k daro ir išgyvena.

Negaliu tapti savimi, sav s gerai nepažin s. O šis pripažinimas ne manomas, kol skleidžia sieloje s myš automatiškas, nes moningas veiki mas. Nežengs priek sav s pažinimas, kol išmoksiu kritiškai vertinti ir sverti tikruosius savo veiklos motyvus.

Tolesnis buvimo ugdymo veiksnys - tinkamas pasisekimo lokalizavimas ir vertinimas. Aukštoji b ties tai n ra visur ir visada džiaugtis pasisekimu. Galima b ti puikiu, net tobulu žmogumi, nors mano žygiai bus nes kmingi, ir atvirkš iai.

Žmogus, kuris savo vidiniam gyvenimui moka gerai panaudoti nes kmes ir pralaim jimus, yra daug didesnis už t , kuris nemoka pasinaudoti savo s km mis ir laim jimais ir net panaudoja juos piktam. Jei esu patenkintas tuo, k turiu ir k galiu, ir ramiai sutinku, kad daug graži dalyk neišvengiamai mane aplenkia, tai esu kur kas geresn je ir aukštesn je pad tyje negu tie, kurie daug daugiau už mane turi ir gali, bet nuolat kankinasi ir graužiasi d l to, ko jiems dar tr ksta.

Nepakelsiu savo b ties vert s ir kokyb s ir nepanaudosiu jos prasmingai, jei mano širdis amžinai blaškysis tarp to, kas iš tikr j esu, ir tarp anos fikcijos, kuri apie save esu suk r s. Juo kuklesn bus mano savimonia , juo daugiau perspektyv , kad savo ribotas, bet realias galimybes panaudosiu produktyviai. Be to, savo silpnumo pažinimas disponuos kit b ties ir veikimo plotm bei tvark , kurioje svarbiausias veik jas - Dievas, užtikrinantis pagalb tokiuose dalykuose, kurie atrody nepasiekiami.

Neb siu laimingas ir tada, jei stengsiuos nuolat gyventi aukš iausioje vis savo gali tampoje. Laim , kaip b ties kokyb , visiškai nepriklauso nuo išgyvenimo intensyvumo ir darnos.

Muzika žavi ne vien gars kilnumu, bet ir tyła, kuri joje slypi. Be gars ir tylos harmonijos neb t ritmo, o be ritmo neb t grožio ir žavesio. Jei siekdamas savo b ties grožio ir laim s visas savo gyvenimo pauzes užpildysiu skub jimu bei triukšmu ir manysiu, kad mano dienos bus produktyvios tada, kai kiekviena minut bus pripildyta darbo, tai laim siu viena - pragar žem je.

Jei n ra manyje tylos, mano darb muzikoje nebus Dievo. Jei atimsiu iš sav s poils , nelaimins Dievas ir mano darbo. Jei kiekvien savo gyvenimo kertel prikimšiu veikimo ir sp dži , Dievas - amžinos darnos ir visokio vaisingumo šaltinis - neįau iamai pasitrauks iš mano širdies ir paliks ten nieko nepripildyt tuštum .

Tod l eisiu ramiai nuo vieno darbo prie kito, b damas toli nuo tobulumo, per daug nesijaudindamas, ko man ir mano darbui tr ksta. Tiesa, darau daug klaid ir mano darbui turi daug triukšmo, ta iau didžiausia klaida b t manyti, kad to triukšmo gal t neb ti...

Klaidos ir nuopuoliai sudaro mano gyvenimo dal ir ne toki jau menk . Jei esu tikrai ir giliai nusižemin s ir tikiu Dievo Apvaizd , tai greit sitikinsiu, kad klaidos n ra vien neišvengiamas blogis, kur turiu apverti kaip gryn nuostol ir neb t ; jos yra sudedamoji mano egzistencijos dalis, nes, darydamas klaidas ir kartodamas nuopuolius, renku ir kaupiu gyvenimo patirt , b tin ne tik man pa iam, bet ir kitiems. Juk beveik n ra tokio darbo, kuriame neb t tr kum ir klaid . Ar reikia d l to sielotis? Gyvenimo prasm neišsemiama vien konkre ia ap iuopiama nauda, nes ir pats gyvenimas netobulas. Visos sukurtos b tyb s pradeda mirti pradamos gyventi, ir niekas nelaukia, kad jos visos pasidaryt tobulos. Kiekviename daikte slypi neaišk s kont rai jo r šiai skirto tobulumo.

Koki teis turiu pretenduoti b ti kuo nors daugiau? Sukurtuose daiktuose ieškodamas daugiau tobulumo, liaujuosi ieškoj s ten, kur tikrai galiu rasti, b tent K r juje - Dieve. Vis daikt ir b i netobulumo paslaptis, j nepastovumas, menkumas, trapumas gl di tame, kad jie yra tik šeš lis ir atvaizdas vienintel s B ties, kuri yra visa pilnatv , iš kurios gausumo ir pertekliaus skirtingiausiais laipsniais semiasi savo b t begalinis pasaulio vairumas ir gausyb .

Jei visi tie daiktai b t absoliu iai tobuli ir nepakei iami, jie apsilenkt su savo paskirtimi atiduoti garb Dievui per savo priklausomyb nuo Jo. Tod l ir mano dalia, kol gyvenu ia, žem je, bus nepastovumas, trapumas, nelaimingumas, silpnys ir tr kumai. Ta iau Dievo galyb , Jo amžinumas ir ramyb , Jo pilnatv ir garb turi nusitiesti keli ir mano gyvenim , ir mano b t dar šiame pasaulyje, kad gy iau teis amžiams pasilikti Jame pagal Jo paties planus. Ten veikimas ir poilsis, darbai ir buvimas nepakeis kits kito, bet bus viena. Ten viskas vienu metu bus ir tuš ia, ir pilna, bet tik tada, kai ia, žem je, išmoksiu jungti tuštum su pilnatve, ger vali su abejingumu savo laim jimams, klaidas su doryb - mis, darb su poilsiu, kent jim su kantrybe taip, kad visi tie m s egzistencijos veiksniai tarnaut pažangai ir garbei.

Reliatyvusis m s tobulumas, kur turime šiame gyvenime pasiekti, jei tikrai norime tapti Dievo vaikais, nesusideda iš serijin s, idealios veiksm produkcijos, einan ios 24 valandas per par . Ne! T tobulum sudaro gyvenimas, iš kurio buvo pašalinta visa, kas sudaro kli t Dievo meilei.

Niekada nepaj gsime visko apvaldyti, visk patirti ir suprasti, išgerti iki dugno kiekvien išgyvenim . O jei rasime savyje dr sos palikti nuošaly visa d lei vieno tikrai reikalingo, tai netrukus pamatysime, kad laim ir b ties pilnatv kaip tik ir slypi tame *viename*, o Dievo galyb prid s ir visa kita...

(Parenpta pagal kun. Merton , Naujoji Zelandija)

K. Tylenis [kun. Lionginas Kunevi ius]

LENKTIS DIEVUI, KAD NEVERGAUTUM VELNIUI

*Prieti prie klausyklos ir atsiklaupus nusizėminusiai šnabžd ti kuni-
gui, kad meldi Dievo malon s, kad niekini save? Argi tai ne žmogiškojo
orumo žeidimas? (Tiesa. 1979 02 25).* Nors cituoti žodžiai baigiasi klaustu-
kais, aišku, kad autorius jais išreiškia ne abejon tuo, k sako, ir ne
teisingo atsakymo iš m s laukia. Nusizėminim prie klausyklos jis pa-
niekina ir atmeta kaip žeidžiant žmogaus orum .

Bet ar iš tikr j sakramentin s atgailos-išpažinties principai ir dvasia
jau atgyveno savo dienas? K byloja protas ir gyvenimo patirtis? Taigi
panagrin kime Atgailos sakramento pagrindinius principus.

Eidamas išpažinties žmogus turi prog pažvelgti save, „susipažinti
su savimi“. *Pažink save!* - tai niekada nesenstantis reikalavimas. J pri-
paž sta tiek antikos išmin iai, tiek m s laik pedagogai. Bet eidamas
išpažinties tikintysis žvelgia save tur damas galvoje ypating ideal .
Tyrin ti save jis stoja savo K r jo akivaizdoje. Akivaizdoje To, kuris suk r
jo prigimt ir nustat jos veikimo d snius. Kadangi Dievas suk r
žmog pagal savo paveiksl ir panašum , tod l žmogus, tyrin damas
save, žvelgia Diev , kaip savo Pirmavaizd , Aukš iausi j Ideal .

Kadangi Dievas yra pati Meil , Tiesa, G ris ir G rio K r jas, tod l
žmogus save ži ri atsižvelgdamas dievišk j K r jo Meil , Ties , G r .
Be to, žmogus atsiduria visa žinan io, visa regin io Dievo akivaizdoje,
tod l ir jo žvilgsnis save negali b ti paviršutiniškas, dalinis ir juo labiau
nes žiningas. Jo žvilgsnis turi apimti ne tik veiksmus, žodžius, apsilaidi-
mus, bet ir min i , jausm , troškim , svajoni ir net vaizduot s sritis,
taigi - b ties gelmes.

Kas gali duoti žmogui aukštesn ideal už t , kur nurodo Kristus:
B kite tokie tobuli, kaip j s dangiškasis T vas yra tobulas (Mt 5, 48)? Kas
tyrin jant žvilgsn gali apšviesti galingesne šviesa?

Žmogus, atmetantis Diev , lieka pats sau idealas, nes tada neb ra
nieko aukštesnio ir tobulesnio už žmog . Kadangi kiekvienas žmogus tam
tikru metu yra netobulas ir ribotas (tiek pažinimu, tiek dorove), tod l ir
apie absoliut ideal negali b ti n kalbos. Žmogus tada pasmerkia save
klysti su klystan iaisiais, nors jo ideal bei dorovines normas ir nustati-
n t kolektyvo, visuomen s išmintis. Tai ypa aišku m s laik žmo-
n ms, kurie lengvai gali susipažinti su skirtingu žmonijos poži riu šiuo
klausimu arba tuo yra tikinti paties gyvenimo. Daugelis esame pergyven
kelias visuomenines santvarkas, dar daugiau valdži ir vad , kurie nusta-
tin ja žmon ms vairias normas ir idealus. Už t pat , k vieni k l kaip
pavyzd , kiti stat žmog prie sienos sušaudyti...

Pagaliau m s visuomen je ne tik mokslas, menas, kult ra (net spor-
tas), bet ir moral yra pajungta valdan ios virš n s politiniams interesams

(*Visa dora, kas tarnauja komunizmui*), todėl yra nerimta ir rizikinga pasitikėti ir remtis tokia supolitinta morale asmenybės formavimui, dorovei ugdyti... Ateistai neturi ir negali turėti nei tobulo žmogaus idealo, nei tikros nuomonės, kaip save pažinti ir ugdyti. To jie gali tik pavydėti tikintiesiems.

Einantis išpažinties save patikrina pagal amžinuosius dieviškus nuostatus (Dievo sakymus), kad, pastebėjęs savo nukrypimus, galėtų juos pasmerkti ir ištaisyti. Taigi išpažintyje žmogus, *bendradarbiaudamas su Dievo malone, pats save teisia, pats save taiso ir tobulina*. Ar gali pasenėti šis principas? Tai pats vaisingiausias ir išganingiausias niekuo nepakeičiamas žmogaus ugdymo principas. Be šito negalimas vaisingas ugdymas ir tobulėjimas. Šis principas nepažeidžia laisvos valios, suponuoja padaryto blogio supratimą ir troškimą bei pasiryžimą ištaisyti, atsisteisti. Jie tegali pakeisti tik šis dsnis: *jei pats savęs neteisi - kiti tavo teis*. Teis žmonės ir Dievas.

Ateistinei propagandai paneigus išpažinties teismą, dekalogą (10 Dievo sakymų) pakeitus moraliniu komunizmo krikščionišku kodeksu ir pareikalavus atsiskaityti ne Dievui, bet žmogui (visuomenei), iškilo reikalas nereguliuoti išplėsti visuomenės teismo ir kontrolės institucijas. Auklotojai ir teismai jau nepajėgia susidoroti su klestinčiu nusikalstamumu. Gausios bylos teismuose, nesuskaičiuojami „draugiški“ teismai kolkiuose, monose ir staigose, daugybė komisijų kovai su nusikalstamumu, milicijos kambariai nepilnameis reikalams, milicijos atraminiai punktai, draugininkų armijos (vien tik Vilniaus mėsos kombinate yra 160 draugininkų), globotojų sėdis, pulkai revizorių, inspektorių, liaudies kontrolės aktyvistų, absurdiškiausias popierizmas ir panašiai - štai kas atėjo pakeisti išpažinties teismo!

Prie klausyklos tikintysis neniekina savęs kaip žmogaus. Tai būtų net nuodėmė, nes žmogus yra didingiausias Dievo kūriny. Jis paniekina tik tai, kas žaloja, griauna žmogaus idealų prigimtį, kas temdo jame dieviško Pirmavaizdžio spindėjimą. Išpažintyje nukerpamos visos sielos laukinės ataugos, operuojami piktybiniai augliai. Išpažintis dažnai būna žmogaus dvasinio gyvenimo reanimacija, prisiklimas iš mirties arba dvasinis atsinaujinimas, atsigavimas, nešantis tyrą džiaugsmą, kurio žmogus kartais nepamiršta vis gyvenimą.

Štai neseniai pasakojo vieno senelio artimieji, būvę prie jo mirties. Jis, staiga susirgęs, šaukėsi kunigo ir sakė: *Melskitės, kad aš galėčiau dar sulaukti kunigo ir atlikti išpažintį. Man taip reikia... Atsimenu, jaunystėje, atlikęs išpažintį, prieš mirtį Komunistų Sąjūdo ramum, džiaugsmą... Taip buvo gera!.. Paskui apsilėdau, apsilėdau... Ar duos Dievas prieš mirtį to džiaugsmo?..* Deja, jis spėjo pareikšti Dievui tik to džiaugsmo troškimą... Kunigui atėjus, jis jau merdėjo. Kaip gaila, kad to džiaugsmo negali patirti netikintieji!

Tiesa, išpažintyje galima pajusti nemalon sav s pažeminim . Bet jis b tinas, kad bent iš dalies b t atpirkti prasižengimai. Išpažintyje žmogus save pažemina tik prieš vien asmen - Dievo ir visuomen s atstov kunig . Šio nusižeminimo negalima lyginti su tais, kuriuos jis patiria visuomen s teismuose: kai išjuokiamas spaudoje karikat romis, feljetonais, pikta satyra, kai koneveikiamas sienlaikraščiuose, gatvi satyros languose, televizijos ekranuose, susirinkimuose, draugiškuose ir nedraugiškuose teismuose, kai sutuoktiniai veriami apsinuoginti skyryb byloje ir pan. ia vargš žmog šluoja kaip šiukšl „Šluotos“, ryja lyg grob „Krokodilai“, pliekia „Botagai“, bado „Ylos“...

Ar šios netikin i j vartojamos priemon s su žmoni silpnyb mis ir piktavališkumu kovoja ne žmogaus pažeminimu? Ar tai ne žmogiškojo orumo žeidimas?.. Ir juo skaudesnis šis viešas pažeminimas, kai jame simaišo klaid , neteisybi , asmenini s skait suvedin jimo, intrig , keršto, valdžios „rodymo“ ir kitoki žem motyv . Ypa tai tur t atsiminti žmogiškojo orumo „gerb jai“ - ateistai, kai puola garbingus ideologinius savo priešus.

Ir poveikio atžvilgiu toks visuomeninis teismas neprilygsta išpažinties teismui, nes jis neretai pas ja žmogaus sieloje tik pyk io, keršto ar vien baim s ir dar didesnio užsisklendimo nuo visuomen s, neapykantos jai s klas. Išpažintyje viso to negali b ti, nes pats prasiženg lis prisipaž sta kaltas, gailisi, ryžtasi taisyti, prašo atleidimo. Be to, j džiugina atleidimo malon ir stiprina bei dr sina grumtis d l g rio t viški kunigo pamokymai.

Ateistams atrodo, kad tikin uosius žemina pats atsiklaupimas prie klausyklos. Bet tikrai ne kiekvienas kl pojimas žmog pažemina. Negi pažemina save s nus ar dukt , kai svarbiausiais gyvenimo momentais atsiklaupia prieš savo tv ar motin ; kai parpuola ant keli , pabu iuoja T vyn s žem tremtinys ar emigrantas; kai suklumpa iš skausmo prie mylimo žmogaus kapo; kai sužad tinis iš meil s atsiklaupia prieš savo sužad tin ; kai priklaupia prieš v liav karys, j pagerbdamas ir jai prisiekdamas; kai ant keli puol s prašo atleidimo to, kuriam gyvenime buvo labai nusikalt s? Prie klausyklos žmogus atsiprašo pat Diev !

ia reikia pasakyti, kad Kristus tokios pagarbos - klauptis - n ra reikav s ir Bažny ia niekada to ne sak , bet žmon s patys mielai tai praktikuoja iš meil s ir pagarbos Dievui. Žmog pažemina nusikaltimas, nuod m , bet ne nuod m s pasmerkimas, jos išpirkimas. Tai garbingas aktas.

Žmogus žeminamas tada, kai veriamas gerbti ir lenktis tam, ko pats nevertina ir nemyli. Tokiomis žmog žeminan iomis s lygomis gyvena daugelis TSRS pilie i . Jie priversti ploti tam, kuo nesižavi, balsuoti už t , už k laisvi b dami tikrai nebalsuot , liaupsinti tai, ko širdyje visai negerbia ir nemyli... Tai dvasinis žmogaus parklupdymas, s žin s prievartavimas, kuris tikrai žeidžia žmogaus orum .

Nors Atgailos sakramentas pirmiausia skiriamas žmogui, siekiam antgamtinio tikslo - sielos išganymo, - bet jis labai reikšmingas ir žemiškajam visuomenės gyvenimui. Išpažinties principai išganingi ir žemiškam gyvenimui: jie saugo arba atgaivina pažeistą žmogaus orumą.

Džiugu, kad dar daug mūsų Tėvynės sūnų ir dukterų klaupiasi prie klausyklos (ypač Gavnių metu). Tai žmonės, kurie kovoja prieš reikšmingiausias kovas - dėl savo dorinio tyrumo, dėl garbingo gyvenimo žemėje ir amžinos garbės danguje, jie lenkiasi Dievui, kad nereikėtų tarnauti velniui (ir jį supanašėjusiam žmogui), klaupiasi prieš Gerą ir tuo pasmerkia blogą. Jie rodo gerą, sektiną pavyzdį visiems savo tautiečiams.

MUMS KALBA MOKSLAS

A. *žuolas* [Antanas Patackas]

TIES GYVYBĖS PASLAPTIMI

Mokslo rodyta, kad gyvybė Žemėje atsirado ne anksčiau, kaip prieš 3 milijardus metų. Anksčiau joje tebuvo negyvoji materija, iš vandenilio, helio ir kitų elementų susidedanti karšta masė, kurioje negalėjo būti jokios gyvybės. Kai ta masė pakankamai atvėso, Žemėje pasirodė pirmosios gyvybės užuomazgos.

Kaip vyko, kad iš negyvosios neorganinės materijos pasidarė organinė, turinti gyvybę? Kaip materija susiorganizavo, kitaip sakant, kaip atsirado Žemėje organizmai, t. y. augalai ir gyvūnai?

Gyvybės atsiradimas buvo toks. Laikui bėgant materija gydavo vis sudėtingesnes formas. Skirtingi atomai jungėsi į junginius, tam tikrą sistemą ir susikūrė *molekulės* (dalelės). Savo ruožtu jos sudarė sistemas su kitomis molekulėmis ir susikūrė milžiniškos, labai sudėtingos struktūros (sandaros), vadinamos *makromolekulėmis*, kurios toliau jungėsi į sistemas ir susikūrė pirmasis organizmas - *lstelė*. Toliau iš *lstelės* susidarė labai sudėtingi daugialysiai organizmai. Atskira *lstelė* yra nuostabus, sudėtingas organizmas, toks sudėtingas, kad galima sakyti, jog *lstelė* - tai pasaulis.

Taigi materija susiorganizavo, vadinas, per ją iš negyvosios materijos materijai, turinti gyvybę. Atsirado ir *mstanti* materija - žmogus, kuris mintimi gali apimti visą pasaulį - Visatą - ir mstyti apie save.

Gyvos būtybės atsirado ne vienu metu. Vėliausiai pasirodė žmogus. Jei dviejų milijardų metų laikotarpį, per kurį išsirutuliojo Žemėje esančios gyvybės formos, lygiškai palygintume su viena para, tai būtų galima pasakyti, kad pirmieji gyvybės pėdsakai pasirodė 12 val. dienos, žmogus - tik 4 sekundes prieš vidurnaktį, o istoriniai laikai (6-7 tūkstantai metų) apimtų likus ketvirtą sekundę prieš paros pabaigą.

Materialistai (rusų mokslininkas A. Oparinas, prancūzai - A. Daviljeras ir kiti) rašo, kad Žemėje susidarė palankios sąlygos ir reikalingi elementai gyvybei

atsirasti, kai vyko sintez makromolekuli, kurios buvo panaudotos pirm gyv b tybi strukt roms sudaryti. Jie aprašo procesus arba etapus, kaip nuo visai paprastos materijos pereita prie aminor gš i ir protein (baltym medžiaga). Ta iau aprašymas proceso, kuriam vykstant negyvoji materija susiorganizavo ir tapo gyva, taip pat analiz element ir strukt r, kurios dalyvauja šiame procese, nepaaiškina materijos susiorganizavimo fakto esm s nei priežasties. Toks aprašymas neišsprendžia gyvyb s atsiradimo problemos, o tik dar labiau paryškina sistemos proceso begalin sud tingum . Kyla klausimas, kaip organizmas geba vykdyti protein sintez, iš kur atsiranda šis geb jimas. M s organizme vyksta protein sintez, bet visiškai nežinome kaip. Mes esame nuostabi laboratorija, kuri apdoroja proteinus, ta iau ji mums - tamsiausia paslaptis. Mokslinink armija stengiasi suprasti, kaip mes atliekame t protein sintez, kuri nes moningai moka atlikti vaisius ir užuomazgoje esantis primityviausio gyvio embrionas. ia vyksta nuostab s dalykai: savo organais atliekame tai, ko nepaj giame suprasti protu.

Anot marksist ir ateist, materija pati susiorganizavo iš negyvosios gyv j . Marksas raš, kad gamta pati save suk r. Taigi pati materija „išrado“ gyvyb, pirmuosius organizmus, ji „išrado“ reikalingus organus ir „pagamino“ reg jimo organ, nervin sistem, smegenis... Materija savo pa ios j gomis „geb jo“ sukurti gyvyb ir mint .

O kas apskritai yra materija? Tai tam tikras skai ius element, atom ir energijos kvant (kieki). Materija - tai visuma, kolektyvas. Remiantis nauja fizika, nei atomuose, nei kitose materijos dalel se ar energijos kvantuose nerandama nieko, kas leist pripažinti gali susiorganizuoti gyv b tyb, kas pripažint jiems gali protingai veikti. Kad materija pati gal t susiorganizuoti, ji tur t b ti veiksnys, kuris viešpataut tai aibei. Kad sintez s eigoje b t galima sujungti elementus visum, reikia, jog b t aukštesn galia už t komponent (sud edam j dali) aib, reikia dar ko nors šalia aib s. Priskirti materijai geb jim laipsniškai susiorganizuoti molekules, makromolekules, vienal s ius ir vis sud tingesnius daugial s ius organizmus, reiškia priskirti materijai protingum ir savotišk genialum. Kad b t sukurtas organizmas, reikia pripažinti kieno nors, kas yra protingas, veikim. Aiškiai matyti, kad gyv b tybi strukt ros susidarym veik protingas pradas.

Bet pirmin je materijoje to protingo prado n ra. Tai iš kur jis atsirado v liau? Kaip materija, b dama kur ia, akla, neprotinga, susiskaidžiusi daugyb fizini daleli, geb jo sukurti tuos nuostabius organizmus ir Protingas b tybes? Tai klausimas, kur ateistai neduoda atsakymo. Taigi tenka daryti išvad, kad pa ios materialini element aib s nepakanka labai sud tingam organizacijos lygiui paaiškinti, gyv b tybi atsiradimui nustatyti. Turi b ti aukštesn galia, kuri t element aib valdo ir organizuoja.

Gyv b tyb nuo negyvos skiria strukt ra, forma, ta iau ta strukt ra ir forma ypatingos: k d ir mašina taip pat turi strukt r ir form , lygiai kaip ir vandens molekul ar kristalas. Savita gyvos b tyb s žym ta, kad ji yra konservatyvi (patvari) strukt ra, gebanti išlaikyti tvarum net tada, kai atnaujina savo komponentus, gebanti pasisavinti vienas medžiagas ir pašalinti kitas, mokanti pasigydyti, kai b na sužalota, gebanti perduoti savo form , paj gianti augti ir progresuoti, pasilikdama vis ta pati, gebanti perduoti atsiskirian iam nuo jos organizmui tok pat organizacijos lyg , koks b dingas jai pa iai, gebanti prisitaikyti prie aplinkos pasikeitimo, taip pat organiškai pasikeisti, kai b tina prisitaikyti.

Mokslininkas M. Prenantas nurodo savitus ir specifinius gyvos b tyb s strukt ros požymius. Pavyzdžiui, l stel :

*Ta labai maža gyvos b tyb s strukt ros mas cheminiu poži riu yra labai sud tinga, proteinai ir nukleproteinai atlieka joje labai reikšming vaidmen . Bet taip pat nepakei iamos ir kitos substancijos: riebalai, angliavandeniai, mineralai, vanduo ir t. t. Visos tos substancijos reaguoja tarpusavyje ir su l stel supan ios aplinkos komponentais, t reakcij visuma pradedama materijos jud jim , kuris b dingas gyvybei. Ta iau proteinus ir b tinas substancijas sumaiš laboratorin je kolboje, negautume gyvos materijos (apie k svajojo pra jusio amžiaus biologai): tame mišinyje vykstan ios reakcijos tuojau sustot . Vadinasi, nesuk r me strukt ros, kuri b dinga gyvybei (M. Prenant. *Biologie et monizme*, p. 108-109).*

Min tasis A. Oparinas keliuose veikaluose taip pat pabr žia racionalum (protingum), kuris b dingas gyv b tybi organizmams. „Pastabose ir komentaruose“, prid tuose prie A. Oparino veikalo „Gyvyb s atsiradimas žem je“ pranc ziško vertimo, Puatj universiteto gamtos moksl fakulteto profesorius teisingai sako:

Reikia steb tis, kai toks materialistas kaip Oparinas savo teiginiais nat raliems reiškiniams priskiria kažkok plan arba logišk prasm . Prisipažinkime, kad m s mokslin kalba, biolog kalba, nuolatos dar negird tu laipsniu prisig rusi teologijos. Taip sunku j pašalinti iš savo kalbos, kad dažnai net nepajuntame, jog kas kart , kai prireikia naudingesn s, labiau adaptuotos ar net funkcionalesn s s vokos, griebiam s teologijos. Kas šiandien nedrst kalb ti apie naudingumo pob d, pritaikyt savo funkcijoms organ ir panašiai? Taigi elementarus padorumas neleidžia daryti priekaišt „idealistams“ d l to, kad jie vartoja kalb , nuo kurios mes nepaj giame išsivaduoti, mes, kurie išpaž stame materializm .

Anatomas Rovje (*H. Rauviere*) sako, kad gyvyb kuriantys komponentai (t. y. paprastos substancijos, sudaran ios gyv materij) taip tobulai save tvarko, jog net geriausias biologas negal t padaryti geresn s

sistemos. Gyva b tyb yra tikrai racionalus k riny, sudarytas b du, kur turime pavadinti išmintingu.

Materijos organizacija yra problema, kurios negalima išspr sti remiantis fizikos d sniais. Gyvyb , gyvoji materija tvarkosi pagal kitus d snius. Materija, susidaranti iš aib s atom , pati savaime negali paaiškinti atsiradimo veikian io subjekto, koks yra gyva b tyb . Atom ir molekuli aib , suorganizuota tam tikr sistem , negali paaiškinti gyvos, veiklios, pagaliau turin ios s mon gyvyb s atsiradimo.

Jei materijai, apie kuri kalba fizika, nenorime priskirti paslaptinę savybi , kažkokio nepaprasto kurian io geb jimo ir magišk j g , tai turime pripažinti, kad to, kas gal t paaiškinti gyv b tybi buvim , reikia ieškoti kitur. Turime sutikti, kad tiktai vienas Gyvasis Dievas yra gyvyb s atsiradimo priežastis. Turime taip pat sutikti, kad tiktai Tas, kuris m sto, yra b tybi , apdovanot protu, atsiradimo priežastis. Kitaip b t negalima suprasti, kaip iš negyvos ir nem stan ios materijos atsirado gyvyb , apdovanota mintimi.

Žmogus yra b tyb , galinti m styti apie save ir savo buvim . Ta iau ta b tyb negali argumentuotai pareikšti, kad ji egzistuoja pati iš sav s, kad yra nesukurta ir sukuria save. B tis yra kažkas, kas perimta, dovanota. Normalus žmogus negali sakyti, kad savo buvim jis turi iš sav s. Jis sakys: *Gimiau. Prad jau b ti. Mano buvim man dav t vai, bet mano t vai taip pat per m buvim* . T buvim ir strukt r t vai perduoda kaip degl , kurio niekas iš žmoni neuždeg , kaip ugn , kurios kilm nežinoma. Naudojam s gyvenimu, bet jis mums paslaptis. Paliekame p dinius, bet ir p dini atsiradimas - paslaptis. K dikis, kuris tik k gim , prieš nepilnus metus visiškai neegzistavo. Dvi l stel s, atsirandan ios iš abiej t v , suk r vien besivystant embrion , kuris štai tampa vaiku - žmogumi, galin iu apie save pasakyti *aš*, taigi jis tampa save suvokian iu subjektu. Iš dviej l steli sukuriamas vientisas organizmas, kuris yra vieningas subjektas ir asmuo. Negalima juk sakyti, kad tas subjektas anks iau egzistavo perskirtas pusiau kiekvienoje gimdytoj l stel je. Neabejotinai ia sukuriamas kažkas iš esm s nauja. T dviej l steli neužtenka, kad jos tapt b tyb s, b simo asmens atsiradimo priežastis.

Tie, kurie nenori pripažinti Visatos K r jo, veikian io materijoje, bet esan io šalia materijos, priskiria materijai savybes, kuri ji neturi: k - rybin gali ir geb jim suorganizuoti sistem , skelbia, jog gyvyb ir mintis, k rybinis organizuojantis genijus yra vidin s materijos savyb s, esan ios jos prigimtyje. Veikiau iš materijos padaro nesukurt ir kurian i dievyb negu pripaž sta, kad materijoje veikia Gyvasis Dievas, esantis šalia materijos.

Prisimin k dikio gimim , tur jome prog sitikinti, kad dieviškoji k - ryba vyksta iki šios dienos. Atsiranda ir ateina kažkas, ko nebuvo anksiau. Atsiranda kažkas daugiau ir kažkas iš esm s kita. Nes sukurtas

žmogiškas asmuo yra kas kita negu dvi l stel s. Tad n ra reikalo svarstyti, kaip žmoguje atsirado gyvyb , kokia jos pradžia. Pakanka apsistoti ties k dikio gimimu: šio vieno fakto užtenka rodyti, kad Dievas tikrai veikia net ši akimirk . Dievo buvimas yra suvokiamas protu, kai siži rima Jo k rinius ir Jo k rimo darb .

(Parengta pagal C. Tresmontant. *Dievo buvimo problema*. 1966, Pranc zija)

K RYBOS PUSLAPIAI

Orinta [kun. Juozas Vaicekauskas]

ŠVENTASIS KETVIRTADIENIS IR DIDYSIS PENKTADIENIS

Šventasis ketvirtadienis

Iškilmingos Šventojo ketvirtadienio pamaldos pasibaig . Žmon s, tyl s ir susikaup , vienas po kito jo iš bažny ios.

Rimant neskub jo... Juk kunigas pamokslu metu kalb jo: *Pab kite valand l su Kristumi, pam stykite.*

Ant altoriaus ramiai pleveno žvaki liepsnel s, dar neišsisklaid smilkal kvapas. Gl s. Kl pan ios mergait s - lengvi velion liai dengia Rimant s draugi veidelius. Po pusvalandžio ir Rimant ten kl p s, pakeis mergaites. K jos šiuo metu m sto? Mokykloje mokytoja ragina savarankiškai m styti nagrin jant literat ros k rinius, bet Rimant ir jos klas s draug s dažniausiai pakartoja tik kit mintis. N ra ko sukti galv , kaip m styti bažny ioje: tai melstis savo mintimis... Rimant savo užraš knygute turi daug graži mald . Daug j atmintinai moka. Ta iau š vakar nesinor t j kartoti. Norisi kažko daugiau... Viešpatie, pad k man!

Kunigas kalb jo apie Paskutin vakarien . Rimant band sivaizduoti: gal Paskutin s vakarien s kambarys - Vakarienbutis - buvo panašus ši bažny i ? Prie stalo J zus ir 12 mokini . Retkar iais ištaria vien kit malon žod ... J zus praleidžia paskutin vakar su savo artimaisiais biuliais. Viešpatie, rytoj Tu jau b si ant kryžiaus, Tu žinai, kad tur si mirti...

K išgyvena pasmerktieji? Rimant prisimin skai iusi apie lenkait Kristin Vitusk , 1944 m. nužudyt viename Berlyno kal jime. Kokius gražius laiškus raš Kristina mamai, t veliui, draug ms. Ji žinojo, kad tikrai bus vykdyta mirties bausm . Kal jimo kameroje drauge su kitomis merginomis giedodavo Šv . Marijos litanij , giesmes. Kristina paaukojo gyvyb už t vyn s laisv ...

Ar galima lyginti Kristinos išgyvenimus su Kristaus meile ir kan ia?! Tai tik menkutis šeš lis Tavo, Viešpatie, meil s ir kan ios! Liko Kristinos laišškai iš kal jimo, tik laišškai. Tu, Viešpatie, palikai mums nuostabi dovan . Virpan iu balsu Tu ištarei žodžius, kurie visais amžiais jaudina

sielas: *Trokšte troškau valgyti su jumis ši vakarien!* Kad palik iau jums ne jausming laišk, suvilgyt dieviškomis ašaromis, bet pat Save, - savo Šird, pasl pt po duonos ir vyno pavidalais.

Staiga J zaus žvilgsnis pasidar šviesus. Savo li dnu s žvilgsnius apaštalai nukreipia Viešpat: Jis padarys kažk nuostabaus! Iš ties J zus paima duon, laimina j, pakelia akis dang, d koja, laužo ir kiekvienam mokiniui duoda po gabal l sakydamas: *Imkite ir valgykite, tai yra mano k nas.* Paskui paima taur, sukalba pad kos mald ir duoda jiems tardamas: *Gerkite iš jos visi, nes tai yra mano kraujas, kuris už daugel išlietas nuod m ms atleisti. Tai darykite mano atminimui.*

Rimant š vakar gird jo šiuos žodžius iš kunigo l p, bet tik dabar jie paliet jos sielos gelmes: J zus pasiliko su mumis! Nuostabi dovana! Mergait pajuto, kad ši bažny ia - tai Paskutin s vakarien s kambarys. ia Tave, J zau, supa išrinkt j b relis. Kasdien ia dalini Paskutin s vakarien s dovanas. ia Tu parodai savo meil kaip ir per Paskutin va-karien .

Prie altoriaus kl po mergait s. Tylu. Rimant meldžiasi...

(Ar aš m s iau, ar meldžiausi Švent j ketvirtadien taip, kaip ši mergait, kukli paprasta moksleiv ?)

Didysis penktadienis

Algimantas k tik išklausk vis Kristaus kan ios istorij . Susim st .

Kunigas prie altoriaus gieda graudžias lotyniškas giesmes, maldas. Gaila, nesuprantu lotyniškai, bet gerai suprantu Kristaus mokinius, taip bailiai išsilaks iusius... J viltys neišsipild, kaip ir mano. Jau geras pusmetis, kaip kartu su Viliumi dirbame žvyro karjere. Nepavyko stoti universitet . Nejau iu šiandien neapykantos tam žmogui, kuris raš mano charakteristik : „Teb ra religini prietar takeje“... Vilius juk aktyvus komjaunuolis, ir tai liko už dur . Abu šiandien kilnojame sunkius kastuvus žvyro. Abiem skauda rankas po darbo, nenutyla ausyse pragariškas žvyro sijojimo mašinos triukšmas. A i Dievui, Vilius nebesišaipo taip šiurkš iai, kaip anks iau, iš mano tik jimo... Suprantu Kristaus mokinius: Did j penktadien žuvo j viltys, kaip ir mano. Vilius kart man net prasitar, kad dirbant prie tos pragaro mašinos atrodo, kad ji griežia laidotuvi marš . Neišsipildžiusi sieki laidotuv s!

Pasigirdo giesm : *Kryžiau šventas...* Prsid jo kryžiaus pagarbinimo apeigos. Vis d lto tame Didžiojo penktadienio li desyje slypi kažkokia išsigelb jimo viltis.

Kristus ant kryžiaus ne vienas. Ant Kalvarijos kalno trys kryžiai! Iš dešin s ant kryžiaus pririštas aš, Algis... Iš kair s - Vilius! Viešpatie, aš ži riu su viltimi Tavo kan i ! Vilius nuo Tav s nusigr ž s, net piktžodžiauja, bet esu tikras, kad anks iau ar v liau ir jis pažvelgs Tave, Kristau!

Šiandien mano T vyn je daug toki kaip aš, ant kryžiaus dešin je, ir daug toki kaip Vilius - kair je. Ar supranta m s bendraamžiai italai ar amerikie iai, k išgyvename mes? Juk jie ne ant kryžiaus, bet šalia, gal net abejingi stovi minioje... Esu arti Kristaus: šalia, ant kryžiaus. Na ir gerai! Vyriškai pasak šv. Paulius: *Jeį su Juo ken iame, su Juo b sime ir išaukštinti!* Štai kokia šviesi viltis prasiveržia pro Didžiojo penktadienio kan ios tams ! *Kryžiau šventas...* Didžiojo penktadienio apeigos veikia daug labiau negu skambiausi žodžiai, skatina, ver ia susim styti... Ar kunigas iš sakyklos gali pasakyti dar k nors daugiau ir svarbiau?

Algis klausosi pamokslo, ir jam atrodo, kad kunigas skaito jo mintis...

Jeį esi tu kaip Simonas Kirenietis - imk kryži ir sek paskui Krist !

Jeį ant kryžiaus - savo kryžiaus - šalia Kristaus kryžiaus esi prikaltas - Diev išpažink, nes Jis už tavo nuod mes ken ia, kad tu b tum išteisintas!

Jeį esi kaip Juozapas Arimatietis - kartu su juo pamaldžiai nuimk nuo kryžiaus J zaus k n .

Jeį esi kaip Nikodemas - tik nak ia, slap ia pas J ateidavai, - š vakar viešai dalyvauk Jo laidotuv se.

Jeį esi kaip Marija, Salome ir Joana - kartu su jomis verk, kad kartu su jomis Velyk ryt matytum Krist prisik lus !